MOKSLAS ☆ MENAS LITERATŪRA

Tautos prisikėlimo šventė

Tarp 1918 ir 1957 metų

P. MALDEIKIS, Cicero, Ill.

Vasario 16 dienos šventė nėra vien tautinė tradicija. Ji yra daug daugiau negu tradicija. Ji yra mūsų tautos prisikėlimo diena, naujos epochos, naujo gyvenimo pradžia. Ja prasidėjo laiko tarpis, kada tauta entuziastiškai, nors ir su didelėmis aukomis, išpirko laisvą ir nepriklausomą gyvenimą ir sukūrė savo valstybę. Nepriklausomas gyvenimas reiškė galimumą laisvai plėtotis, laisvai ugdyti savo tautinę individualybę, laisvai kurti savo tautinę kultūrą, didinti savo dvasines vertybes. Ta nepriklausomybė atnešė lietuviams galimumus laisvai šviestis, laisvai žengti pirmyn Apvaizdos skirtuoju keliu. Dėl to vasario mėn. 16 diena laisvaisiais laikais visada buvo švenčiama kaip labai didelio įvykio sukaktis. Juk ir savo didingos praeities šimtmečiuose vargu ar rasime daugiau tokios svarbos įvykių, kaip tautos prisikėlimas laisvam gyvenimui. Jam savo reikšme galės prilygti tik naujas tautos prisikėlimas.

Sąžinės patikrinimo diena

Prisimindama sunkius vergavimo laikus ir didžiai brangindama laisvę, lietuvių tauta savo prisikėlimo šventę buvo pavertusi lyg ir sąžinės patikrinimo diena. Kiekvienais metais tą dieną miestuose ir miesteliuose buvo pagerbiami žuvusieji kovose dėl tautos laisvės bei prisimenami jie susikaupimuose ir maldose ir minėjimų kalbose buvo persvarstoma, ar prasmingos buvo jų gyvybės aukos ir kokiomis pažangos pastangomis tauta turėtų atsilyginti už anas jų aukas. Todėl kiekvienais metais, tą dieną minėdami, buvome įpratę peržvelgti, ką laisvi būdami esame pasiekę, kokias kultūrines ir kitų sričių vertybes esame sukūrę ir kuo iš viso esame savo tautos padėtį sustiprinę. Taip mes savo laisvo gyvenimo vertę buvome įpratę matuoti jo pasiekta pažanga, kuri buvo tapusi mūsų visų pastangų centru. Dėl to, minėdami dešimties, penkiolikos ar dvidešimties metų nepriklausomo gyvenimo sukaktis, mes jau visiškai pagrįstai galėjome pasigėrėti bei pasidžiaugti savo pasiekta pažanga. Juk vargiai kuri tauta kada nors per tokį trumpą laiką padarė tokią didelę pažangą, kaip Lietuva savo nepriklausomo gyvenimo metais. Kad ir kaip bebūtume kritiški savo praeities atžvilgiu, kad ir kiek beprisimintume tais laikais mūsų padarytų klaidų — mes jas visada prisimindavome savo tos šventės minėjimuose — objektyviai svarstydami, mes nieku būdu negalėtume paneigti, kad tai buvo labai gyvos atsistatymo ir veržlios pažangos laikai. Todėl ir tas laikotarpis savo kultūriniu veržlumu, per kurį mes, pradėję beveik nuo nieko ir sukūrę jau visiškai pakenčiamo lygio kultūrinį gyvenimą, liks kaip kažkas šviesu mūsų tautos istorijoje.

Laisvės sutemose

Jau keliolika metų mes tą šventę švenčiame savo tautos laisvės sutemose. Kiekvienais metais mes tą dieną prisimename iš naujo pavergtos tautos kančias ir atnaujiname savo pasiryžimą atkovoti jai laisvę. Dėl jos kovoja visa tauta, nors didžioji jos dalis tą kovą tęsia pačiomis sunkiausiomis ir šiurpiausiomis sąlygomis. Ta kovos dėl laisvės pareiga gula ant kiekvieno lietuvio sąžinės, nežiūrint, kur ir kaip jis begyventų. Ypač šiuo atžvilgiu sąžinė turėtų būti jautri tų mūsų visų, kuriems teko laimė pasprukti į laisvę ir tuo išvengti bolševikinės okupacijos pragaro. Pavergtos tautos kančios ir jos sudėtos aukos mus įpareigoja daug iškalbingiau ir kiečiau negu bet kokie įstatymai. Todėl šios šventės proga yra visų mūsų reikalas žvilgterėti į savo sąžinę ir patikrinti, ar mes dar tinkamai atliekame savo didžiąją pareigą.

Daugiau kovojame tarp savęs, kaip dėl tautos laisvės

Mūsų didžiosios pareigos atžvilgiu paskutiniųjų laikų nuotaikos kažkaip yra nepalankios. Iš daugelio įvairių reiškinių pradeda atrodyti, kad mes savo tautos šventės prasmę lyg ir pamirštame ir savo sąžinę lyg ir užslopiname. Jau niekas, tur būti, nedrįsime paneigti, kad išeivijoje esančios tautos dalies kovos dvasia silpnėja. Net ir tautos didelėmis pastangomis išmokslintieji ir gavę geriausią išauklėjimą, iš kurių reikėtų laukti didžiausio tautinio sąmoningumo bei atsakingumo, labai lengvai nusigręžia nuo svarbiųjų tautos reikalų. Tuo pat metu, kada fiziškai pavergtas lietuvis tėvynėje ar Sibiro ištrėmime tebegyvena kovos bei išsilaikymo pasiryžimu ir tautos laisvės viltimi, išeivis lietuvis jau rodo aiškų linkimą iš tos kovos pasitraukti ir ją pamiršti.

Dar neseniai daug kas vaizdavosi, kad į vakarus pasitraukę ir bolševikinės nelaisvės išvengę lietuviai bus kada nors tie, kuriems bus daugiausia skirta atstatyti Lietuvą. Šiandieną jau ta iliuzija dingsta. Dabar jau aišku, kad iš emigracijos kada nors grįžę lietuviai turės pasijusti labai nesmagiai prieš tuos savo brolius, kurie bus išėję tautos kančių mokyklą ir parodę nepalyginti didesnį tautinį atsparumą už tuos, kurie laisvėje suklupo. Ir kuo mes prieš juos pasiteisinsime, kad mes politiškai daug daugiau kovojame tarp savęs, negu dėl tautos laisvės, kad mes savo nepajėgumu susikalbėti patys nepaprastai susilpniname savo politinės kovos dėl laisvės barą ir kad mes išmokome meistriškai anuliuoti vieni kitų kovos dėl laisvės pastangas?

Kalbamų faktų akivaizdoje mums ši šventė turėtų būti labai rimto apsimąstymo diena, kad mes vėl gal išmoktume vieni kitus suprasti, išmoktume suderinti savo pastangas pagrindiniam tautos reikalui ir atnaujintume savo pasiryžimą bendrai kovoti dėl visiems švento reikalo — dėl savo tautos laisvės.

● **Muz. Juozo Bertulio** šeimoje, dalyvaujant būreliui artimųjų, atšvęsta dviguba šventė: sausio 23 d. suėjo 25 m. vedybinio gyvenimo ir sausio 24 d. — jų duktė Irena Gražina baigė universitetą.

Eugenijus Gruodis

ODĖ SNIEGUI

Sniegas yra balti Prasidėjimo tyrai, dangiška Sachara.
Sniegas yra Chartres, Tibetas ir Himalajai.
Sniegas yra vaikystės pojūčių mediena, perpjautas per pusę ananasas, lotofagų dantys.
Sniegas yra koralai, putos, gulbės, lotosai ir sraigių choras.
Sniegas yra akių šviesumas iš mokyklos suolo.
Sniegas yra medinis arklys karuselėj.
Sniegas yra jaunystės rašalas.
Sniegas yra apsikabinimas — moters ir vyro, kūno marmuras, duslus aistros baltumas.
Sniegas yra asketų išsvajotas bokštas, drobės, ir ekstazės prakaitas.
Sniegas yra sapno kreida.
Sniegas yra ugninės šviesos vilnos, debesys virš Fuji, Buddha guolis.
Sniegas yra Dievo peisažas.

GRUMSTAI

Saulėtekių grumstai rusvi,
jūsų trapų rusvumą nešuosi savy:

kai, pro rūką į rytmečio tylą,
iš vagos vieversėlis pakyla;

kai sukrečia smilgose rasą vėjelis gaivus,
ir nužeria saulė miglotus javus;

kai gieda strazdai, tolimi miškai dega,
palinksta artojas į pirmąją vagą . . .

saulėtekių grumstai rusvi,
saulėtekius jūsų nešuosi savy.

Sutinkant naują poetą

JURGIS GLIAUDA, Los Angeles

Kada pasirodo naujas vardas mūsų poezijos danguje (o tokių dienų daug neturim), kiekvienas, mėgstąs džiaugtis nauja poezijos knyga su naujo autoriaus vardu, rūpestingai dirsteli aplink. Turime ryškių talentų, savitų ir pajėgių, turime net tam tikrus susigrupavimus, kurie rūša poetus talpos ar formos giminingumu, ir kaip dabar su tuo, su naujuoju? Kas jis? Į ką panašus? Kokiai grupei priklauso? Ką naujo parnešė rieškučiose iš Parnaso karalijos?

"Aguonos ir smėlis" naujas poezijos rinkinys. Poetas — Eugenijus Gruodis.

Rinkinyje telpa 55 eilėraščiai — ir, imant klausimą aritmetine prasme, atrodo, pakankamas kiekis kūrybinės medžiagos, iš kurios galima drįsti daryti išvadas.

Nėra įmanoma laukti, kad su pirmuoju eilių rinkiniu poetas būtų tiek savitas, tiek naujas, tiek platus ir gilus, kad jį nagrinėjant nekiltų nuodėmingos asociacijos lyginti jį su kitais, jau buvusiais, ar dar tebetampančiais lyros stygas.

E. Gruodis pristato mums savo pirmąjį eilių rinkinį formoje, kuri artėja miniatiūroms. Tai forma, skirta išsakyti visų pirma akimirkos subtilumui. Nenauja ta forma. Ji žvilgėjo briliantu ir prieš tūkstantį metų poezijos aruoduose. Štai japonė Ise (1000 metų prieš mus) pareiškia apie pavasario lietų:

Pavasario lietus pakibęs ties /šakom
to žalio gluogsnio
atrodo perlų vėriniu.
(Mano vertimas iš anglų).

Arba kitas japonas Misune, 900 metais mūsų eros:

Kada aš nugirdau silpnai
begrįžtančių žąsų laukinių klyks /mą
danguj augštai,
aš paskendau savo mintimis dan /gaus erdvėj.
(Mano vertimas iš anglų).

Kazys Bradūnas, davęs mums "Devynias balades" nesvetimas tai briliantinei miniatiūrai, glaudamas išsisakymą kartais iki septynių eilučių.

Todėl E. Gruodžio miniatiūros, kuriose turi būti kaupiamas akimirkos grožis, bet šviečiantis amžiui, yra geras treningas duoti kai ką naują mūsų poezijoje ir atskleisti dar taip mažai mėginto žanro grožį.

Medžiai
šiąnakt yra,
lyg tamsūs ir liekni milžinai,
kurie užlaužė delnus į mėnulį
ir žvangina
smulkiais, auksiniais pinigais.
("Aguonos ir smėlis" psl. 34)

Tie "Vystantys medžiai" yra puiki miniatiūra savo efektingu finalu. (Mes teprikištumėm jai tik patį pavadinimą — vystantys! Kodėl tas su turiniu nesiderinąs vytimas?)

Kitose miniatiūrose autorius netoks taupus žodžiui, pasisakymas ištįsta, atsiranda noras įterpti kai ką kitą greta vieno esminio bruožo, ir tai sumažina vertę.

Leisk man pabučiuot
randą
virš kairio tavo skruosto;
mažą įbrėžimą:
lyg rusvas spyglis,
ten, kur baigias
šypsenos lankas,
ir atsrūva
šilti plaukų kaštanai...
Man taip įgriso
gražios moterys,
ir aš vėl sklaistau
Evangeliją.
(Ten pat, pusl. 52)

Kaip matome čia du motyvai. Daugtaškis dalina kūrinį perpus. Viena ir kita dalys sudaro savai mingas miniatiūras. Daugtaškis turėjo užbaigti išsakymą. Po to daugtaškio autorius, statydamas tašką, baigtų kūrinį su tikrai išgyventa emocija.

Tad, konstatuodami, kad poetinės miniatiūros forma yra sena, kaip ir pati poezija, reikalaujanti iš poeto ypatingo blizgesio akimirkai, kaip kad varstomo brilianto šlifuotės spindulio, mes džiaugiamės, kad E. Gruodis tą miniatiūrą ima bemaž leit-motyvu savo pirmajam rinkiniui. Ji dar nėra kultivuota jo knygoje. Galbūt poetas ėmėsi tos formos nesąmoningai, tik intuityviai rasdamas ją artimą jo kūrybiniam procesui. Tuomet mes džiaugtumės tolimesniais žygiais, kurie, tikime, bus našūs ir džiuginą.

Kaip visuomet imant klausimą išsamiai, negalima leisti negirdomis motyvų jau girdėtų, sekimo ar paklydimo jau kitų žengtais takais ir, kartais, net kartojimo to, kas ir kitų kartota tokiame pat paklydime, kaip čia paklysta mūsų poetas.

Atrodo kalamburu, gal nepritaikomu poeto gyvenimui, tačiau yra taip: peratydus gilinimasis į kitų kūrybą dažnai neša tik pralaimėjimus. Stiprusis talentas dažnai nudažo sekėją savom spalvom, pro kurias nematyti silpnesnio talento savitumo. Kartais sekimas toks akivaizdus, kad tenka net riktelti, kaip neatidžiam vairuotojui: sustok!

Taip bendromis emocijomis vadovaujantis "Aguonos ir smėlis" panėši į Juozo Kėkšto "Stai gųjį horizontą". Bet kiek Kėkštas yra griežtesnis ir labiau desperatiškas savo išvadose, tiek Gruodis yra švelnesnis ir giedresnis emocine miniatiūros išvada. Todėl iš Gruodžio neišnešame to klaikumo, kuriuo Kėkštas apkrečia skaitytoją; Gruodis mėgsta egzotiką, tą realumą, kuris neįprastas mums, nordikų ainiams. Džiunglės ir tigras braunasi į jo poezijos turinį, bet jo aguonos yra ryškesnės už tigro vyzdžius. Daugumos Gruodžio eilių nuotaikos yra giedrios ir pozityvios. Tarp jų bene giedriausia "Pjūtis". Tarp išskirtinų iš kitų masės randame: Sapnai, Pirmoji saulė, Grumstai, Regėjimas, Žynio giesmė, Nakties daina.

Mes galime pasakyti drąsiai, jog žavimės Regėjimu, kuriame praregime kažin ką čiurlioniška, ir Nakties daina, kuri yra tirštų dažų paveikslas iš tamsiai-juodų ir mėlynų tonų.

Bet eilėraštų Pirmosios pavasario naktys, ir Žmogus, ne tik eilėdara, bet ir sarkazmas mums ryškiai primena H. Radauską.

Ir eilėraštis: Sniegas, kuriame —

Krenta pro tylias beržų viršū /nes,
lūšnų stogus,
svirtis, langus
ir sulūžusias tvoras.
Ant pievų, girių upių, sodų...
(Ten pat, pusl. 38)

mums nuostabiai, bemaž žodis žodin, primena H. Nagio "Sniegą":

Puola sniegas: ant upių, ežerų /ir klonių,
Puola, lyg rugpjūčio žvaigždės — /milionais
Puola, puola jos ant vienišų kai- /mų.

Ir leiskime dar priminti belgą E. Verhaeren, kuris savo eilėrašty "La Neige" (1896 m.) tarė:

La neige tombe indiscontinu- /ment
Comme une lente et longue et /pauvre laine,
Parmi la morne et longue et /pauvre plaine,
Froide d'amour, chaude de hai- /ne.
La neige tombe, infiniment.

Emile Verhaeren pasakė bemaž tą pat, ką 1947 m. mums pasakė Nagys, o 1956 m. Gruodis. Sniego puolimo motyvas yra ir "Gimtam bažnytkaimy" (psl. 37), kur:

Lapai krenta
pro bokštą juodos bažnyčios
tarp medžių.

Stengimasis rikiuotis pagal jau suskambėjusius mumyse svetimžodžius ir svetimvardžius, nesvetimas ir mūsų poetui. Taip mes matome tuos Danajus, Geres, Li-Po, Lady, Chatres, Fuji etc. jo eilutėse. Tiesa, labai pavojingos invazijos čia dar nėra, bet pirmieji avangardai jau įsiveržę. To mes nesmerkiame tik tiek, kiek to reikalauja išraiškos tikslumas ir vidujinė darna. Bet tai pavojingas žaidimas vedąs į pralaimėjimą. Pagaliau, apstu ir mūsų pačių sąvokų, tokių trapiai-subtilių, ir taip saldžiai perveriančių, kad verta jų jieškoti ir jas rasti. Tai parodė Kazys Bradūnas savo "Devyniose baladėse".

Taip su dideliu anachronizmu Ikaras (pusl. 51) pasisako mėgstąs El Greco paveikslus. O autorius dėl to neša atsakomybę. Kodėl El Greca pasimaišė greta fiordų ir balzganų rudens dienų tame eilėraštyje? Ar dėl to kad El Greco "Marijos pasikėlimas į dangų" primena Ikaro žygį? Mes prieiname iki absurdo, ir tai rodo, kad žongleriavimas su tomis prašmatnybėmis nėra laimikis.

"Aguonos ir smėlis" palieka mums gerus įspūdžius, nes jų miniatiūros džiugina kaip gėlių kvepėjimas:

Šviesios galvutės
atidavė saulei kvepėjimą,
atidavė dulkes ir syvus...
dabar stovi giedrios ir trapios,
kaip šviesus bičių kraujas.

Eugenijus Gruodis, **Aguonos ir smėlis**, Lietuviškos Knygos klubo leidinys.

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Petras Maldeikis**, kalbėdamas Lietuviškų studijų institute, svarstė klausimą, ar yra pagrindo kalbėti apie moderniosios psichologijos klaidžiojimą. Norėdamas atsakyti į šį klausimą, jis apžvelgė moderniąsias Europos ir Amerikos psichologines kryptis. Moderniosios psichologijos pradžioje stovi Wundtas, atvedęs psichologiją į laboratoriją. Kaip tam tikra reakcija šiai krypčiai buvo Wuerzburgo mokykla, kuri grįžo prie veiklios sielos. Iš jos atsirado Visumos psichologija, kuri sako, kad žmogus pažįsta ne elementus, bet iš jų sudaro gyvą visumą; mes matome ne spindulių kompleksą, bet žmogų. Toliau išsivystė Pavidalo psichologija, kuri sako, kad mes pažįstame daiktus ne taip, kaip jie yra, bet sudarome iš jų įvairias struktūras; iš trijų pamatytų taškų mes esame linkę sudaryti trikampį. Šalia šių pakraipų dar atsirado Sprangerio dvasinė psichologija ir Gilumos psichologija, norėdama iš aiškinti žmogaus pasąmonę. Tokį kelią nuėjo Europos psichologinės kryptys.

Amerika tuo tarpu labiau liko ištikima psichologijos eksperimentui ir nuėjo savitu keliu. Amerikos psichologų tarpe pažymėtinas Kitcheneris, sukūręs Struktūrinę psichologiją. Pagal ją kūnas ir siela vienas kito neveikia, bet tik susisiekia. Vienas iš būdingiausių Amerikai yra Dewey, kuris stengiasi išaiškinti visą žmogaus dvasios gyvenimą psichologinės naudos požiūriu. Behaviorizmas yra kita labai būdinga Amerikos psichologija. Jai žmogaus gyvenimas yra tik įvairių sąlygų padaras. Pasak jos, iš kiekvieno vaiko galima išauginti, ką nori. Paskutiniuoju metu čia kyla vad. Dinaminė psichologija, kuri pripažįsta ribotą introspekciją. Vertindamas visą mod. psichologijos kelią prelegentas pastebėjo, kad jai trūksta pačios būdingiausios žmogui problematikos. Visa milžiniška mastymo ir sprendimo sfera yra iškritusi iš moderniosios psichologijos. Diskusijose po paskaitos dalyvavo: inž. D. Bielskus, inž. J. Rugis, A. Plateris, Gylienė ir Mačiuikienė.

● **Vilniaus spaudos pradininkas.** Okup. Lietuvoje išleista brošiūra "Pranciškus Skorina — Vilniaus spaudos pradininkas". Skorina Italijoje Paduvos un-te buvo gavęs medicinos daktaro laipsnį. Bet savo tolesniame gyvenime pasirinko knygų vertėjo-leidėjo ir spaustuvininko darbą. Išsyk sėkmingai dirbo Prahoje, o vėliau, XVI a. pradžioje, su spaustuvės inventoriumi ir įrengimais atsikėlė į Vilnių — stambiausią to meto lietuvių kultūros ir mokslo židinį. Jis tapo nuolatiniu Vilniaus gyventoju, o Vilnius — jo antrąja gimtine. Brošiūroje nušviečiama P. Skorinos spaustuvininko ir leidėjo veikla Vilniuje. 1525 m. jo įkurta spaustuvė laikoma "pirmąja spaustuve dabartinėje T. Sąjungos teritorijoje, o jo išleistas "Apaštalas" — pirmąja šioje teritorijoje išspausdinta knyga". Paskutinės žiinos apie jo darbą ir gyvenimą atžymėtos 1935 m. data.

● **Rašytojas R. Spalis** atsiuntė knygų leidyklai Terra naujausiąją savo novelių knygą, pavadintą **Didžiosiomis nuodėmėmis.** Knygoje yra 11 novelių, beveik visos spausdinamos pirmą kartą, ir iš jų susidarys apie 200 psl. knyga. Baigęs šiuos darbus, R. Spalis atsideda apysakos "Alma Mater" rankraščių tvarkymui. Ši apysaka yra trečioji vienos generacijos istorijoje, kurių pirmosios dvi — "Gatvės berniuko nuotykiai" ir "Ant ribos" skaitančioje visuomenėje sutiktos su susidomėjimu ir palankumu. Manoma, kad ši trečioji apysaka bus baigta dar šį rudenį, ji skirta studentų gyvenimui pavaizduoti. Šią knygą R. Spalis taip pat atiduoda Terrai.

● **Permainos Amerikos Balse Muenchene.** Į Ameriką išvyksta Amerikos Balso Muenchene bendradarbiai K. Obolėnas ir L. Trilupaitis. Į AB Muenchene priimti dirbti prof. S. Žymantas ir dr. K. Čeginskas, be to, iš Vasario 16 d. gimnazijos persikėlė dirbti ir V. Natkus. Amerikos Balso lietuviškajam skyriui Muenchene vadovauja J. B. Laučka, be to, jame dirba dr. P. Padalis, dr. V. Dambrava, J. Stonys, dr. J. Sakalauskas ir O. Jakštienė.

● **Lietuvių enciklopedijos X tomas** jau atspausdintas ir kovo mėn. pradžioje bus siuntinėjamas prenumeratoriams.

LE redaktorius dr. J. Puzinas, redagavęs K raidę, grįžo į Philadelphiją, kur tęsia tolimesnį K raidės (iki Kj-) redagavimą.

Pirmo Lietuvos karininko Juozapavičiaus žuvimas

Lietuviai 1500 dail. parodoje

15 mūsiškių universiteto salėse

Šią savaitę Illinois universiteto **pa**talpose buvo atidaryta di**džiausia** savo apimtimi meno **paroda**, kokią kada turėjo Chi**cagos didmiestis**. Joje dalyvau**ja apie 1500** menininkų su 267 **kūrinių. Apie 30** darbų jau pre**mijuota, 50** darbų bus atrinkta **Chicagos** Meno instituto paro**dai**, **o 200 darbų** iš tos parodos **numatoma** atrinkti nuolatiniam **salonui**, **esančiam** tame pat Me**no institute**, kurie bus paskirti **pardavimui**.

Ši didžiulė meno paroda su**rengta** demokratiškais pagrin**dais**, be jury komisijos. Nors **joje** randame visą eilę dailininkų **mėgėjų** darbų, tačiau greta to **yra ir** labai stiprių tapybinių ir **skulptūros** darbų, kurių vieta **yra muzėjai**.

Tarp daugelio tautybių — ja**ponų, čekų**, danų, vokiečių ir k. **— randame** ir lietuvių kūrėjų **darbų, tačiau** jie visi tesudaro **vos nepilną** vieną nuošimtį vi**sų dalyvaujančių** parodoje dai**lininkų**.

Latviai dalyvauja su savo 7 **dailininkais**, o lenkų priskaito**ma net keliasdešimt** menininkų.

Savo apimtimi paroda milžiniš**ka, nes užima** daugiau kaip 100 **lyg ir kambarių** kambarėlių, per**tvertų** specialėmis sienelėmis. **Norint ilgiau** pastudijuoti išsta**tytuosius** kūrinius reikia dau**giau laiko**, tad pasistengsime **bent** bendrais bruožais aptarti **savuosius** menininkus.

ANT. COOPER-SKUPAS sa**vo autoportrete**. katalogo nr. **467, parodo** akademinės tapybos **tradicijas**. Puikus švelnus kolo**ritas**, įtikinantis piešinys ir meis**triškai** išlaikyta technika sako, **kad A.** Skupas nepaklydo ultra **modernnio** meno šunkeliuose ir **eina aiškiai** savojo meno užbrėž**tu keliu. Įdomus** taip pat ir ki**tas jo darbas** nr. 468.

ZENONAS KOLBA religinio **turinio darbuose** nr. 1261 ir **1262 yra kone** vienintelis toje **parodoje** reprezentuojąs mozai**kinį meną**. Abu darbai yra mie**li lankytojui** ir traukia į save **ilgėliau** sustoti ir pasigėrėti spal**vų darna**.

BRONIUS MURINAS akva**reliniuose** peisažuose nr. 1620 **ir 16621** sukelia spalvingosios **vasaros** nuotaikas ir nedingsta **kitų dailininkų** darbų jūroje.

JADVYGA PAUKŠTIENĖ iš**statė** impresionistinėje įtakoje **sukurtus** du peisažus. Vienas iš **jų nr. 1750** kiek geriau pavykęs, **kitas nr. 1751** atliktas gal kiek **perdaug skubotai**.

JUOZAS PAUTIENIUS repre**zentuoja save** dviemis plokštu**miniais** darbais nr. 1752 ir 1753. **Abu jie tiek** tapysena, tiek kolo**ritu išsiskiria** iš eilės kitų tapy**tojų darbų**.

JURGIS ŠAPKUS patiekė pa**rodai dvi** kompozicijas nr. 2024 **ir 2025**, abi jos sukurtos gero**kai** moderninėje dvasioje, bet **turi savotišką** koloritą ir žiūro**vui sukelia** malonias nuotaikas.

MIKAS ŠILEIKIS išstatė du **portretus** nr. 2133 ir 2134. Jo **vaizduojama** "Senutė" savo nuo**stabiai** patraukliu koloritu ir **darniai suvestomis** spalvinėmis **gamomis** tikrai buvo verta pre**mijos, bet** deja, jury komisija **daugumoje** nulenkė savo galvas **beveik** išimtinai prieš abstrakti**nio** meno atstovus, tuo apeida**ma** tikrai vertingus meno kūri**nius**.

TADAS SPARKIS savo dvie**juose** peisažuose nr. 2214 ir 2215 **primena** daugiau komercinio me**no atstovus**, nutolsta nuo gry**nojo** meno kūrinių. Tačiau ne**reikia** nusiminti, nes parodoje **galima** rasti dar vieną kitatautį, **panašiai** dirbantį kaip T. Spar**kis**.

JONAS TRIČIUS patiekė du **nevienodo** meninio lygio kūri**nius — nr. 2383** ir 2384, iš ku**rių galima** spręsti, kad dailinin**kas dar** paskendęs ieškojimuo**se ir** tebėra pakeliui į paslaptin**guosius** meno labirintus.

VLADAS VAIČAITIS — dar **neseniai** atvykęs iš Australijos, **tačiau jau įsijungęs į** kūrybą pasirodo įspūdingais darbais nr. 2403 ir 2404, kurie sako, kad menininkas turi neabejotiną talentą.

VLADAS VAITIEKŪNAS viename simboliniame ir kitame daugiau realistiniame darbe pasilieka labai ištikimas senoms tapybinėms tradicijoms. Jo darbai tiek spalviniu, tiek kompoziciniu požiūriu gana įdomus. Jie kataloge atžymėti nr. 2405 ir 2406.

ADOMAS VARNAS lyg naujai atgimęs kūryboje išstatė gražų stilingą pajūrio peisažą nr. 2410, kuris lyg sako, kad tapytojas dar tvirtai rankoje laiko teptuką ir dar žada daug ką patiekti naujo. Įdomus jo išstatytas ir prelato M. Krupavičiaus portretas.

EDVARDAS WALAITIS, greičiausiai JAV gimęs lietuvis, išstatė savotiškus du darbus nr. 2444 ir 2445.

KĘSTUTIS ZAPKUS davė parodai tiktai vieną savo darbą — nr. 2616, tačiau jame matyti dailininko noras būti savarankiu ir originaliu.

KAZIMIERAS ŽOROMSKIS su savo "Pieta" nr. 2625 ir vienu miesto vaizdu, pavadintu "Eleveitoriaus stotis" aiškiai užsirekomenduoja kaip moderniųjų meno srovių sekėjas ir jų garbintojas; jo darbai spalvingi ir daro įspūdį.

Šiai didžiulei meno parodai ruošti komitetas sudarytas iš įtakingiausių Chicagos asmenybių, meno organizacijų, kritikų ir nemažo skaičiaus meno mecenatų.

Gražiai išleistame iliustruotame parodos kataloge randame tiktai 8 dailininkų būdingus kūrinius, kurių tarpe yra ir mūsų tapytojo J. Pautieniaus paveikslo "Sodas" reprodukcija.

Minėta paroda truks iki vasario mėn. 26 d. Ją tikrai verta pamatyti netiktai meno mėgėjams, bet ir eiliniam žiūrovui, nes reikia susipažinti kur link dabar suka Jungtinių Amerikos Valstybių menas.

P. Žil.

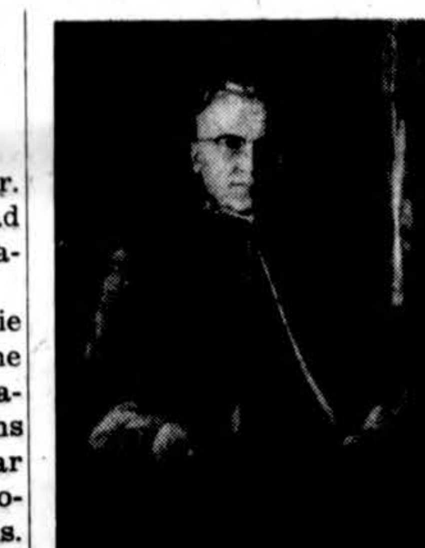

A. Rukštelė, Prel. Juro portretas

KRONiKA

● **Prof. Konst. Račkauskas,** teisių daktaro laipsnį įgyjęs Paryžiuje, o tremties atblokštas į JAV-bes ir čia pakviestas dėstyti Fordhamo universitete, parašė studiją "The Internationalization of Jerusalem". Knyga turi 83 puslapius. Ruošiant šį leidinį mūsų mokslininkui talkino The Committee on World Order. Jau prieš keletą metų dr. K. Račkauskas žurnale "Thought" buvo rašęs apie Jeruzalės problemas. Dabar ta studija išplėsta į atskirą veikalą, kuriame visų pirma išdėstomi katalikų siekimai taikos Jeruzalėje, apžvelgiama miesto padėtis britų mandato laikotarpyje, nušviečiama tautybių (ypač arabų su žydais) varžybos Jeruzalėje, tų problemų svarstymai Jungtinėse Tautose.

Pagaliau autorius išryškina nuolatinį įtempimą tarp arabų ir žydų, iškelia kaip tas šventasis miestas svarbus krikščionims ir išdėsto motyvus dėl ko katalikai siekia to miesto sutarptautinimo; apžvelgia Amerikos vyskupų pasisakymus ta prasme ir informuoja apie kitų krikščionių palankų nusistatymą Jeruzalės sutarptautinimui. Pabaigoje autorius skatina toliau tęsti Jeruzalės sutarptautinimo problemos sprendimą, nes "kol Jeruzalė vėl nepasidarys sutarptautinta, negali būti taikos nei Taikos Mieste, nei tikros paguodos krikščionims, žydams ar muzulmonams, kurie brangina savo atitinkamų tikėjimų šventoves tame mieste".

Leidinio pabaigoje pridėta Jeruzalės statutas (iš 1950 m.), Pijaus XII enciklika apie Šventąsias vietas, Katalikų Artimųjų Rytų sąjungos raštai Jungt. Tautoms.

● **Lietuvių menininkų klubas.** Chicagoje suorganizuotas Liet. Menininkų klubas. Iniciatyvos šį klubą suorganizuoti ėmėsi veiklusis dail. Z. Kolba. Klubo valdybą sudaro: Rašytojų dr-jos atstovas Pov. Gaučys, A. L. Dailininkų S-gos atstovas pirm. Z. Kolba, scenos darbuotojų S-gos atstovas pirm. A. Kutkus ir muzikų atstovas — A. Nakas.

Valdybon gali laisvai įsijungti ir kitų likusių menininkų organizacijų atstovai. Klubo nariais gali būti kiekvienas lietuvis menininkas, net nepriklausąs jokiai profesinei savo sąjungai. Valdyba siekia bendromis meno jėgomis organizuotai ir plačiai išvystyti kultūrinį darbą tremtyje. Ji numato suorganizuoti visų liet. dailininkų nuolatinę meno galeriją — Čiurlionio galeriją, paskaitas, koncertus, vaidinimus ir t. t. Yra išdirbtas veikimo planas ir menin. organizacijų patvirtintas. Minėtam plačiam kultūriniam veikimui išvystyti valdyba laukia nuolatinių patalpų Tėvų Jėzuitų statomuose kultūriniam tikslui namuose (55 str. ir Western Av. kampas).

Šiuo metu klubo valdyba atremontavo ir išdekoravo (dailininkų — prof. A. Varno, J. Paukštienės, A. Rūkštelės, J. Pautieniaus, M. Šileikio, Vl. Vaitiekūno ir Murino paveikslais) susirinkimų salę, esančią Marquette Parke. Kovo 3 d. numatomas viešas klubo atidarymas.

Liet. Menininkų klubas ruošia balandžio 7d. Šv. Kryžiaus parapijos bažnyčioje bažnytinio meno koncertą. Koncerte dalyvaus stipriausios meno pajėgos, kaip pvz. iš New Yorko specialiai atvykstąs vargonų muzikos virtuozas Jonas Žukas ir kiti.

L. Menininkų klubo tikslas: — lietuvių menininkų jėgos turi būti skirtos lietuv. meno kėlimui, popularinimui, lietuvybės išlaikymui ir Lietuvos atvadavimui. (S. Tam.)

● **Katalikų kalendorius Lietuvoje.** Kan. dr. J. Stankevičius, Kauno arkivyskupijos, Kaišedorių ir Vilkaviškio vyskupijų valdytojas sustatė ir išleido Lietuvos T.S.R. Katalikų Kalendorių 1957 metams.

Tai grynai bažnytinis kalendorius, kuris tinka kunigams ir pasauliečiams; turi 108 spausdintų puslapių ir du lapu užrašams. Spaudė Valst. spaustuvė "Vaizdas" Vilniuje, Strazdelio. Tiražas 1,500 egzempliorių. Kiek tų skaitlinė ir užrašytas mėnuo bei šios grafos:

1. Dienos.
2. Liturginė spalva ir šventės klasė.
3. Šventės, mišios, breviorius, šventųjų, tautiniai ir kitų vardai, liturginės pastabos. Laikas ir mėnulio atmainos.

Kiekvieno puslapio apačioje yra duotos: "Zymiosios datos".

Tai gražus ir tikslus kalendorius. Gaila, kad bolševikinė valdžia neleido išleisti didesniu tiražu. Toks mažas tiražas vos gali patenkinti Lietuvos dvasiškiją. Pasauliečiams jis lieka neprieinamas. Vienas to kalendoriaus egzempliorius pasiekė Vokietiją.

● **Nelės Mazalaitės** knyga "Pjūties metai", kurią neseniai išleido Lietuviškos knygos klubas Chicagoje, yra sulaukusi gražaus susidomėjimo. Mums praneša iš New Yorko, kad tenai yra gana gausiai perkama.

● **Dailininkas Paulius Augius** praeitą penktadienį Lietuviškų Studijų institute kalbėjo apie modernųjį meną. Nors įvairios šiandieninio meno srovės tarp savęs labai skiriasi, tačiau joms visoms bendra žymė yra realistinio meno atmetimas ir ieškojimas grynojo meno formos. Moderniojo meno pradžia reikia laikyti 1874 m. "atskalūnų' parodą" Paryžiuje. Paroda buvo labai šviesių spalvų. Čia buvo sukurta impresionizmo sąvoka. Impresionistų požiūriu, joks daiktas nėra pastovus; jis kinta; jį keičia šviesa ir mūsų nusiteikimas. Siužetas jiems nusto jo pirminės reikšmės. Jie panorėjo pažvelgti į pasaulį vaiko akimis. Paskui atsirado futūrizmas, kuris norėjo sužinoti, kas bus ateityje. Ši srovė išnyko. Brakas ir Picasso sukūrė kubizmą. Jie norėjo privesti kiekvieną daiktą prie jo sudedamojo elemento: kubo formos. Ši srovė dar gyva.

Toliau sekė surrealizmas, kuris atmetė ne tik daikto formas bet ir proto dėsnius. Jie puoselėjo nevaržomą vaizduotę. Jų pradininkai buvo šveicarai Da-da-nistai, kurių šūkis buvo: "mes iš visko juokiamės". Surrealistų šūkis buvo tvarkyti min ties reiškinius be proto kontrolės. — Padaręs šią apžvalgą prelegentas plačiau apsistojo prie meno srovės, kuri vadinasi abstrakeizmas. Šios srovės atstovai neturi tikslo ką nors pavaizduoti, jie nori atskleisti daikto mintį. Jau Platonas džiaugėsi Pitagoro abstraktinių kreivių grožiu.

Pirmuoju abstraktistu laikomas Kadinskis, kurį paskatinęs Čiurlionis. Abstraktizmas nori išimti žmogų iš gamtos, kad jis su ja nesutaptų. Pagaliau dailininko uždavinys yra ištaisyti gamtą, o ne ją kopijuoti. Ir grai kai sukūrė gražesnes formas, ne gu buvo gamtoje. Tačiau, antra vertus, abstraktistai atsisako pagražinti aplinką. Abstraktizmas yra kubizmo priešingybė.

Diskusijose po paskaitos dalyvavo: Paštukas, dr. Kižys, Stankaitytė, Semėnienė, Liulevičius, Maldeikienė, Gylienė, Juškevičienė ir Augienė.

● **Retas leidinys.** V. Stulpinas įsigijo ispanų kalba didžiulį veikalą apie Europos vidurio ir rytų kraštus ir tautas, pavadintą "Nuevo Atlas de las Partes Orientales de Europa". Pasiteiravęs Kongreso bibliotekoj Washingtone, susekė, kad tokio veikalo ši biblioteka neturi, bet vadovybei tas veikalas esąs žinomas. Minėtas ispanų kalba veikalas apie vidurio ir rytų Europos kraštus ir tautas buvęs atspausdintas Amsterdame 1659 m. Bet 1672 m. Blaeu knygų ir žemėlapių leidykla sudegusi. Kartu sudegė ir minėtas ispanų kalba didžiulis Atlasas. Pavykę išgelbėti tik dalis to veikalo. Todėl vėliau tos dalys buvusios atskirai išleidžiamos su sutrumpintais pavadinimais. Suprantama, kad nuo gaisro išliko ir tie veikalai, kurie jau buvo iš leidyklos anksčiau išgabenti ir nupirkti. Vienas tokių pilnų Atlasų ir pateko į V. M. Stulpino kolekciją. Veikale aprašoma Lietuva, Prūsija, Latvija, Lenkija ir t. t. Veikalas turi visų kraštų žemėlapius. Turi ir Lietuvos žemėlapį. Be to, turi žemėlapį, kur pilnai vaizduojama Lenkija kartu su Lietuva. Parodoma, kas tada priklausė Lietuvai ir kas Lenkijai. Toks žemėlapis svarbus nustatant sienas su lenkais. Tą žemėlapį V. M. Stulpinas reprodukavo, padarydamas net 5,000 egz. Pusė to skaičiaus atiteko dr. Sruogienės parašytai ir TMD išleistai "Lietuvos Istorijai". Skyrium tasai žemėlapis gaunamas "Drauge", jo kaina $2.00.

● **Vytautas Augustinas,** žinomas lietuvis fotografas, studijuoja filmavimą. Ypač domisi spalvuotu filmu. Ateityje numato patraukti su gražių vaizdų filmavimo aparatu.

● **Kotryna Grigaitytė** parašė vaizdelį "Lietuviškos užgavėnės", skirtą lietuviškos televizijos valandai, kurios direktorius — J. Stukas.

● **Ričardas Bačkis,** Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės Studentų sekcijos pirmininkas, pas kutiniu laikotarpiu parašė keturius straipsnius apie Lietuvą prancūzų žurnaluose: "Jeunesse Libre" įdėjo jo straipsnius apie kolonializmą rusų okupuotuose kraštuose ir apie Lietuvą, antrą — apie Baltijos valstybes, kurios, kaip atviras langas, atskleidžia sovietų politiką; Nouvel Horizon išspausdino jo straipsnį apie destalinizaciją Lietuvoj ir antrą straipsnį — apie Lietuvos jaunimo nuotaikas okupuotoje Lietuvoje.

● **Dail. J. Valaičio** akvarėlių paroda nuo vasario mėn. 9 d. vyksta Tribune Harmony Hall, 435 N. Michigan ave., Chicagoje. Tas lietuvis dailininkas taipgi turi du darbu Meno Instituto parodoje.

SOPHIE BARCUS RADIO PROGRAMA

IŠ WGES stoties — Banga 1390
PIRMADIENIO vak. nuo 7—8 v.
NUO PIRMAD. IKI PENKTAD.
8:45 iki 9:30 val. ryte
ŠEŠTAD. 8:30 iki 9:30 ryte
SEKMAD. 8:30—9:30 v. r. iš stoties
WOPA — 1400 kil.
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
Chicago 29, Ill. HEmlock 4-2413

Tel. ofiso HE 4-6699, rez. PR 6-7333
DR. ANTANAS ALEKNA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1957 W. Garfield Blvd.
VAL: 1-4 ir 6
šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. p. p.
išskyrus ketvirtad. ir sekmad

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
— Pritaiko akinius —
6322 South Western Avenue
val.: kasdien 10-12 val. ir 7-9 val. vak. Šeštadieniais 10-1 val. Trečiadieniais uždaryta. Kt. laiku susitarus
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res telef. WAlbrook 5-5076

Tel. ofiso HE.4-5849. rez. HE.4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9
Antr. 1-6, treč.ir šešt. pagal sutarties

DR. J. ir K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2300 West 51st Street
Priima ligonis pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu Prospect 6-1795 nuo 2 iki 9 val. p. p. kasdien išskyrus trečiad. ir šeštad.
Res. tel. GRovehill 6-5603

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
4701 South Damen Avenue
(Kampas 47-tos ir Daman Ave.)
Val. kasdien nuo 6—8 val. vak
Šeštad. 2—4 val. vak.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutarti.
Telef. ofiso LAfayette 3-6048
Rez.: WAlbrook 5-3048

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6317 South Western Avenue
Chicago 29, Ill
pasimatymai pagal sutarties
telefonas REpublic 7-4900
Rezidencia: GRovehill 6-8161

DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 Archer Avenue
Ofiso val.: nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 v. vak. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 popiet
Trečiadieniais pagal sutarti
Ofiso tel. VIrginia 7-0036.
Rezidencijos tel. BEverly 8-8244

Tel. ofiso VI 7-0600, rez. RE 7-6867
DR. BR. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 Archer Ave.
Kampas Archer ir California Ave.
VAL.: 2—4 ir 6—8 v. p. p.
šešt. 2—7 val. p. p.,
išskyrus sekmadienius

Ofiso telef. YArds 7—1166
Rezidencijos — STewart 3-4511
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 West 35th Street
(kampas Halsted ir 35-ta gatvė)
VAL. 1—4 ir 6:30—8:30 p. p. kasdien išskyrus trečiadienius. Atidara šeštadieniais 1—4 val.

Tel. WAlbrook 5-2670
Res. Hilltop 5-1560
Dr. Alexander J. Javois
(JOVAIŠAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Marquette Medical Center
6132 South Kedzie Avenue
VAL. 2—4 p. p. ir nuo 7—9 v. vak.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutarti

Tel. ofiso PR. 6838. rez. RE. 7-9199
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
2500 West 63rd Street
VAL. kasdien nuo 2—4 p. p. ir 7:30 iki 9 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Telefonas GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą išskyrus trečiadienius
2422 W. Marquette Road

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
3925 West 59th Street
4 p. piet. 6:30—8:30
Trečiad. pagal sutarti

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Rez. 1634 S. 49th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak., išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v. Vak. pirm. antr., ketvirt 6-8:30 v.
Trečiad. tik susitarus.

DR. IRENA KURAS
(Gydytoja ir Chirurgė)
KUDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
7156 South Western Avenue
(MEDICAL BUILDING)
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p.p. ir nuo 6 v.—8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. popiet
Office tel. RE 7-1168
Res. tel. WAlbrook 5-3765

Tel. ofiso PRospect 6-2240
PRospect 6-4732
DR. A. MACIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. CHIRURGIJOS LIGOS
5700 So. Wood Street
Priėmimo val. nuo 2—4 val. kasdien ir nuo 6 iki 8 val. pirmad. ir penkt. Trečiad. ir sek uždaryta.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Office: 10748 South Michigan Ave.
Buto 1653 W. 103 St., Beverly Hills
Val.: kasdien nuo 6 v. v. iki 9 v. v.
Val.: kasdien nuo 6 v. v. iki 9 v. v., išskirus trečiad. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. popiet.
Tel.: Ofiso — PUllman 5-6766
Buto — BEverly 8-3946

Ofiso HEmlock 4-5815
Rez. HEmlock. 4-3751
DR. A. NARBUTAS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2745 West 69th Street
(priešais Šv. Kryžiaus ligoninę)
Priima pagal susitarimą

DANTISTAS
DR. J. A. PAUKŠTYS
4253 So. Whipple Street
(Arti Archer Ave.)
Valandos: nuo 10 iki 12; 2—6; 7-9.
Šeštad. 10—12. Trečiad. uždaryta
LAfayette 3-4949.
Namų — CEdarcrest 3-7786

DR. ALBINA PRUNSKIS
DR. VLADAS PRUNSKIS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
3259 South Halsted Street
Kasdien 3—7 val. vak. Šeštad. nuo 1—5 val. vak.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutarimą
Ofiso tel. Victory 2-1484. Resid. 2437 W. 62nd St., tel. Republic 7-8818.

Ofiso telefonas — BIshop 7-2525
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL. kasdien nuo 2:00 iki 9:00 v.
Trečiad. ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. CHIRURGINĖS IR ORTOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę
Telef. REpublic 7-2290
VAL.: Pirm., antr., Kevt., penkt. nuo 9 iki 11 ryte ir nuo 6:00—8:00. Šešt. nuo 2:00—4:00. Trečiad. ir kitu laiku susitarus telefonu.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave. .YA 7-7381
Val.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiad. uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 3 v. p. p.

Tel. ofiso YA. 7-4787, rez. PR. 6-1930
DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 S. Ashland Ave. (kamb. 211)
VAL. nuo 2—4 ir 6—8; trečiad., šeštad. ir sekmad. tik pagal sutartį.
Jei neatsiliepS viršminėti telefonai, šaukite MIdway 3-0001

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas - Protezistas
Aparatai-Protezai, Med. bandažai. Spec. pagalba kojom (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rezid. telef. GRovehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m., 6-8 p. m.
Penktad. tik po pietų.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutarti

Ofiso tel. CLiffside 4-2896
Rezidencijos: LAfayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th Street
(Kampas 47th ir Hermitage)
Val.; nuo 2 iki 4 ir 6 iki 9 v. vak.
Šeštad. nuo 2 iki 6 val., išskyr. sek.

DR. FL. TALLAT-KELPŠA
Ofisai 20 North Wacker Drive
(Civic Opera House, kamb. 858)
Val. kasd. 12—4
Tel. CEntral 6-2294
5002 West 16th Str., Cicero
Val. kasdien 5-8, šeštad. 1-2 val.
Tel. TOwnhall 3-0959
Kitu laiku ir trečiad. susitarus
Rezid. tel. HEmlock 4-7080

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas ir rez.: 5100 S. Western Ave.
Tel. PRospect 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val. Pirm. 8-10 v. v., Antr., Treč. ir Penkt. 6-9 val. vak., Šeštad. 2-4 val. popiet ir sulig susitarimu.

Tel. ofiso He. 4-2123, rez.PR.6-8484
DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6255 South Western Avenue
VAL. kasdien 2—4 p. p. ir 7—9 vak
Trečiadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais uždaryta

Tel. ofiso: DAnube 6-1125
DR. A. VALIS-LABOKAS
MOTERŲ LIGŲ GYDYTOJAS
3267 South Halsted Street
Val 1 iki 4 v. p. p. ir 6—8 v. vak
Šeštadieniais 1—4 v. p. p.

Tel. ofiso PRospect 6-9400
Rezid. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(Vaškevičiūtė)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 South Kedzie Avenue
Val. kasdien 1-3 p. p. ir nuo 6-8 val. vak. Šeštad. 1-4 p. p. Trečiadieniai ir kitu laiku tik susitarus.

Tel. ofiso VIctory 2-1581
Rez. VIctory 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 West 31st Street
Kamp. Halsted ir 31-mos gatvių
Priėmimo valandos kasdien: 1-4 p.p. ir nuo 6-8 v.v. šeštad. 1-4 val. popiet.

Tel. ofiso PR. 6-6446, rez. HE.4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Rd.
Val. nuo 2 iki 4 p. p.; 6 iki 8 vak.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Tel. ofiso CA. 6-0257, rez. PR. 6-6659
Rezid. 6600 S. Artesian Ave.
VAL 11 v. v. iki 3 p. p.; 6—9 v. v.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
Virš 25 metų patyrimo

Tel. YArds 7-1829
Pritaiko akinius
Kreivas akis ištaiso
Ofisas ir akinių dirbtuvė
756 West 35th Street
Val. nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, trečiad. nuo 10-12, penktad. 10-2 ir šeštadieniais nuo 10 iki 2 val. p.p.

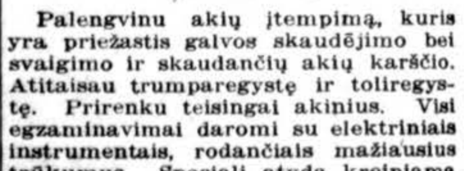

DR. S. VAITUSH, OPT.
Palengvinu akių įtempimą, kuris yra priežastis galvos skaudėjimo bei svaigimo ir skaudančių akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliregystę. Prirenku teisingai akinius. Visi egzaminavimai daromi su elektriniais instrumentais, rodančiais mažiausius trūkumus. Speciali atyda kreipiama į mokyklos vaikus.
4712 South Ashland Ave.
Tel. YArds 7-1873
Val. 10:30 iki 7 v. vak. Šeštad. 10:30 iki 6 val. Sekmad. ir treč. uždara.

Perskaitę "Draugą", duokite kitiems!

D R A U G A S
THE LITHUANIAN DAILY FRIEND
4545 W. 63rd St., Chicago 29, Illinois, Tel. LUdlow 5-9500

Entered as Second-Class Matter March 31, 1916, at Chicago, Illinois Under the Act of March 3, 1879.

Member of the Catholic Press Ass'n
Published daily, except Sundays, by the Lithuanian Catholic Press Society

SUBSCRIPTION RATES
$8.00 per year outside of Chicago
$9.00 per year in Chicago & Cicero
$8.00 per year in Canada
Foreign $11.00 per year.

PRENUMERATA:	Metams	½ metų	3 mėn.	1 mėn.
Chicagoj ir Ciceroj	$9.00	5.00	$2.75	$1.25
Kitur JAV ir Kanadoj	$8.00	$4.50	$2.50	$1.00
Užsienyje	$11.00	$5.50	$3.00	$1.25

Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių ne saugo, juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

Europoj po aštuoniolikos metų

KAZYS PAKŠTAS, Washington, D. C.

1938 m. vasarą man dar aiškiau pasirodė, kad didelis Pasaulinis karas jau mina ant pat kulnų: iš Stalino ir Hitlerio malonės. Ryškėjo, kad Vidurinės Europos mažosios valstybės subyrės, kaip moliniai puodai per žemės drebėjimą, ir jų erdvėje Rusijos imperializmas kurs sau naujas kolonijas. Tad reikėjo rimtai pasirūpinti saugesne gyvenimo vieta, nes buvau įsitikinęs, kad Hitlerio aparatas yra man jau užsakęs kampelį krematoriume, o Sovietai be rezervacijos turi gana vietos neaprėpiamai dideliuose savo šaldytuvuose... Reikėjo peržengti sunkią dolerinę uždangą. Man tuomet labai imponavo gražioji Kalifornija. Parašiau ten porą atvirukų, o lapkričio mėn (1938 m.) jau gavau telegramą iš Kalifornijos universiteto ten atvykti 1939 m. vasaros semestrui. Šitas didelis laimėjimas išsprendė vizos klausimą ir davė laikiną pragyvenimą.

1939 m. geg. 31 d. apie 300 draugų ir pažįstamųjų išlydėjo iš Kauno stoties. Atsisveikinimas man buvo graudus, nes rodėsi, kad su žymia dalimi šitų puikių žmonių nebeteks pasima tyti...

Ir beveik 18 metų nebeatsirado progos Europą pamatyti. Amerikoje dviem atvejais anksčiau teko gyventi bent 7 metus ir čia universitetus lankyti. Tad buvau jau gerokai apsipratęs su Amerikos savaimingu dinamizmu, o jos laisvės man visuomet labai patikdavo. Žemės čia plačiau, žemės turtų daugiau, o žmonių daug mažiau, tad gyvenimas turtingesnis, progų daugiau. Bet Europa — Baltosios rasės kultūrinė tėvynė. Ji sukūrė didžiąją pasaulio muziką (gal per 90% jos kūrinių), gražiausius architektūrinius stilius, iš savo proto išskėlė didžiumą prasmingųjų išradimų, suaudė nemirtingus literatūros ir filosofijos kūrinius, kurie gaivastingai spindi viso pasaulio širdims, bent toms, kurios veržiasi švieson ir gyvenimo pilnybėn... Tai kaipgi nesiilgti tokio humaniško kontinento, tokio žemyno, kuris pagimdė laisvąjį žmogų su jo laisvomis institucijomis ir kūribinėmis tradicijomis, su jo kalbų ir žemėvaizdžių margumu, kultūrų įvairumu.

Šuolis per vandenyną Airijon

Pirmoji Pasaulinė Krikščionių Demokratų konferencija Paryžiuje buvo puiki proga aplankyti Europą. Lapkričio 4. d. sėdau į vokiečių Lufthansos lėktuvą New Yorke ir per 11 val. nusileidom pusryčiams Airijoj, Shannon aerodrome. Bevalgant skanius airiškus pusryčius, nusipirkau Airijos laikraštį ir pamačiau, kad didžiuma jo straipsnių tebespausdinama angliškai, o tiktai antras puslapis visas airiškai. Pasikalbėjęs su restorano tarnais, gavau įspūdį, kad mirusioji airių kalba atgyja lėtesniu tempu, negu hebraiška Palestinoje. O tauta be savo kalbos tai kaip gėlė be žiedų, be kvapo. Airių kalba atgaivinama, bet nesant didelio materialinio masalo — tas atgaivinimas eina lėtos evoliucijos keliu. Airija man daugelių požiūrių įdomi. Iš visų Europos tautų ji ar tik nebus panašiausia į Lietuvą: teritorijos didumu, gyventojų skaičiumi (2,9 mil.), savo tikyba, žemdirbių proporcija, kovomis dėl laisvės ir teritorinėmis problemomis. Bet yra ir esminių skirtumų: Airijos vidutinis prieauglis (virš 20,000) beveik visas išvažiuoja Amerikon ir kitur į lengvesnį prasigyvenimą, o gi Lietuvos didesnis prieauglis (ar ti 30,000) beveik visas išgrūdamas okupantų į daug sunkesnes sąlygas ir tautai pražudomas pagreitintu tempu, kad Lietuva nebeaugtų, o jos prieaugliumi Rusija vis didėtų.

Lapkričio 5 d. Airijos laikraščiai stambiausiomis raidėmis ir daugeliu straipsniu aliarmavo, kad Budapeštan grįžta didžioji nelaimė — rusai su savo tankų divizijomis. Ilgai ir narsiai kovoję už savo laisvę, airiai labai supranta vengrų narsios tautos nelaimę, ypač kai jai tenka kovoti prieš menkos kultūros rusiškas mases. Airija tuoj pradėjo rinkti aukas nuskriaustiems vengrams.

Paryžiun — laisvės demonstracijų sukurin

Po pusryčių Airijoj, lėktuvas perkėlė per 2 val. į Paryžių pietums. Paryžiuje apsupo mane malonia globa p.p. Turauskai, p.p. Bačkiai, p.p. Venckai. Jų šaunios ponios pasikvietė pietums jų šeimose ir teko plačiau pasikalbėti su jais visais apie lietuvius Prancūzijoj ir apie tarptautinius klausimus. Nors Prancūzijos vyriausybė neturi jėgos veikliau įsisprausti į Vidurinės Europos pavergtųjų tautų reikalus, bet jos visuomenė, ypač jaunimas, visgi gyvai domisi visos Europos laisve.

Pirma diena Paryžiuje — ir jau studentų demonstracijoj, šaukiančioje už Vengrijos laisvę. Didelė salė su galerija visa pilna studentų, sausakimšai pripildyta. Ten jų buvo gal apie kokį tūkstantį. Kalbėtojų koks pustuzinis ar daugiau: visi jie

Prof. K. Pakštas

žymūs žmonės — parlamentarai, rašytojai, politikai, Paryžiaus vengrų kapelionas ir vienas studentų atstovas. Prancūzams iš kalbos nestinga ir kalba jų viena pačių gražiausių pasauly. Kalbėtojai aštriais žodžiais smerkė rusų kruvinus žygius Vengrijoj. Tarp kalbėtojų studentai įsiterpdavo savais šūkiais: dešimtis kartų jie kartoja "Rusai žmogžudžiai", "Sovietai — skerdėjai", "Ginklų vengrams", "Laisvės Vengrijai" ir t. p. Visa demonstracija truko apie 3 val. ir studentai turėjo kantrybės, daugelis net stati, išstovėti tiek laiko įkaitintoje salėje. Ištrūkdavo piktų žodžių kaip Prancūzijos, taip ir Amerikos neitralistams...

Ilgai nebemačius Prancūzijos studentų, įdomu buvo stebėti jų veidų architektūrą, kuri pasižymėjo didesniu individualumu ir originalumu. Gan įvairių ir net visai naujų tipų barzdelių buvo prasiplėtusių, sakyčiau, bent penktoje studentų daly. Smagu buvo žiūrėti į tą didelį būrį drąsių, politiškai ir humaniškai nusiteikusių jaunuolių... Po didelės, ilgametės pertraukos vėl pasijutau su jais esąs vieningas, užsikrėtęs jų jaunatve ir entuziazmu, atmetančiu vergavimą, laisve spinduliuojančiu.

Kitą vakarą vėl pro-vengriškoje demonstracijoj ir jau didesnėje. Elizėjaus laukuose (Champs Elysees), šitoje gražiausioje pasaulio gatvėje, pilna studentų, darbininkų, jaunų ir vyresnių žmonių. Labai, labai plati ir mylios ilgumo avenida atrodė visa iki kraštų banguojanti žmonių jūra. Iš toliau, žinoma, ne viskas buvo girdima. Įspūdingiausi momentai būdavo, kai po kurios kalbos savaimingai pratrūkdavo Marseljetė, šis galingiausias laisvės himnas. Atrodydavo, kad šimtatūkstantinė minia dangų praplėš žmogiškosios laisvės šauksmais: "Prie ginklų, piliečiai", prieš laukinį priešą, kuris įsiveržė, kad pasmaugtų jūsų žmonas ir jūsų vaikus Nuostabiai jis tiko šių laikų drąsiausiai, herojiškai vengrų tautai pagerbti!...

Liūdni debesėliai....

Daugybė demonstracijų siūbavo Europos miestų gatvėse ir salėse. Ir rodėsi, kad jose dalyvavo daugiausia jaunų žmonių, kariško amžiaus. Ir vis dėlto jų šūkiai buvo drąsūs ir karingi. Taika čia nebuvo garbinama, kaip parlamentų salėse. Čia pirmon vieton iškildavo laisvė ir teisingumas, bet ne silpnuolių ir pavargėlių pacifistiniai idealai. Tačiau aišku buvo ir kita ryški šių laikų realybė: kad laisvės ir teisingumo netekusių tautų ir jų draugų šauksmai nepasiekia pačių galingųjų ausų, kad dar nėra tinkamo ryšio (ir gal ilgai nebus) tarp nelaisvės troškinamų ir sočiai, laisvai gyvenančių tautų, kad dar nėra tarp laisvųjų reikiamo solidarumo. Tad iš demonstracijų tekdavo grįžti paniurusiam, susimąsčiusiam, liūdnų debesėlių lydimam. Kas bus su laisvu pasauliu, kai pačiame Europos vidury narsi vakarietiška tauta leidžiama skersti, jos puikūs miestai griauti, jos žmones Sibiran tremti? Žinoma, laisvieji pasipiktino rusų elgesiu, bet vietoje ginklų Vengrijai pasiūlė tik raiščius su skaldytom galvom apsiriši...

Krikščionių demokratų pasaulinė konferencija

Kaip pasaulinė — ši konferencija buvo pirmoji. Seniau šis sąjūdis apimdavo tik Europos žymią dalį. Dabargi Vidurinės Europos tremtinių delegacijų apsilankymai Pietų Amerikos sostinėse bent kiek paskubino krikščionių demokratų susiorganizavimą į regioninį internacionalą. Tad pirmą kartą buvo galima šaukti pasaulinę šio sąjūdžio trijų internacionalų konferenciją: Vak. Europos (NEI), Vidurinės Europos ir Pietų Amerikos. Prieš antrą Pasaulinį karą šis sąjūdis plėtėsi tik katalikiškuose kraštuose, bet dabar jis jau tampa bendrai krikščionišku. Vokietijos ex-ministeris Dr. Fr. Meyers savo pranešime konferencijai pasakė, kad Vokietijoj šios partijos sąstate dabar yra per trečdalį protestantų, o arti dviejų trečdalių — katalikų. Grynai protestoniškos provincijos kai kur atiduoda didžiumą balsų už krikščionis demokratus. Olandijoj jau yra protestoniškos sudėties šio tipo partija ir konferencijoj turėjo savo delegatą. Protestoniškoje Norvegijoje jau užsimezgė maža k. d. partija. Rytinių apeigų krikščionys Libane ir Egypto koptai jau organizuoja šios rūšies sąjūdžius. Tolimoje Indijoje k. d. partija ir dalyvauja parlamente. Tad k. d. sąjūdis jau atstovauja didžiąsias krikščioniškas civilizacijas ir keletą žmonijos rasių. Jis jau tapo pasaulinis, nors baltosios rasės persvara labai žymi yra ir pasiliks. Juk tik krikščionybė sukūrė vieningą Europos kontinentą kultūriniu požiūriu.

Geografija nedavė Europai milžiniškos erdvės, kurią turi kiti trys didesni kontinentai. Europa liktų tik Azijos stambiu pusiasaliu, jeigu ji nespindėtų kultūriniu genijum ir laisvės dvasia; ir visais tais papročių švelnumais, kalbų įvairumais, regioniniais originalumais, kuriuos vieningon pasaulinės kultūros mozaikon suklijuoja, kad ir netobulai, vis tą pati krikščioniška pagarba žmogaus laisvei ir asmenybei. Krikščionybė tai didingas gyvenimo stilius, dvelkiąs humanišku jaukumu, gyvenimo pilnumu ir kultūros prasmingumu. Visa tai ir sukūrė tą didyjį stebuklą, kurį vadiname Europa ir kurios puikios dalys yra persodintos į abi Amerikas, į Australiją.

(Bus daugiau)

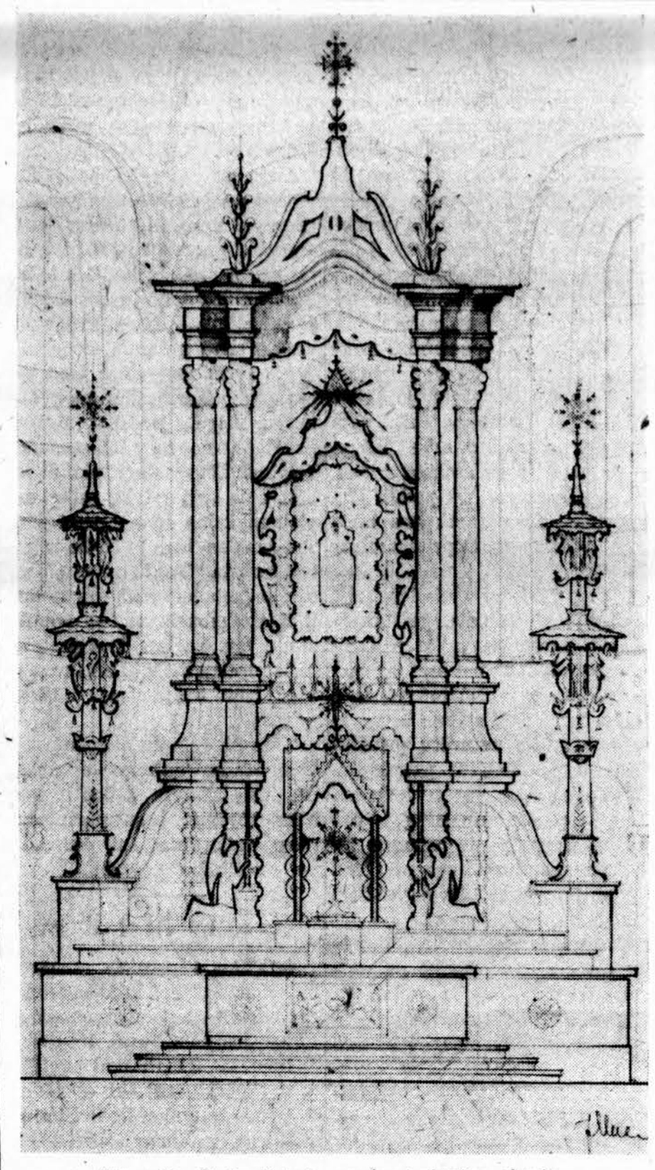

Marquette Parko lietuvių naujos bažnyčios altorius

Kan. J. Paškausko rūpesčiu statomos Gimimo Šv. P. Marijos bažnyčios didysis altorius, arch. J. Muloko projekte. Altorius jau pastatytas tik dar be lietuviškų kryžių šalymais. Lietuviškieji kryžiai čia labai derinasi. Bolševikai Lietuvoje naikina mūsų kryžius, mes čia jiems pagarbą ir meilę parodysime statydami prie altorių. Šitokį projektą labai palankiai vertina mūsų dailininkai — a. a. I. Šlapelis, dail. Jonynas, jugoslavų architektas dr Kovacevic, arch. J. Mark. Prof. A. Varnas apie šį projektą atsiliepia: "Šalutiniai kryžiai atitinkamai sustilinta, architektūriškai gražiai suderinta su altoriaus visuma. Tuose kryžiuose yra įpavidalinta ne kokie paprasti žibintai, stūksą altoriaus šonuose, bet pamaldžioji Lietuvos dvasia atėjo čia budėti nuo amžių susitelkusi gyva savo kūryboje."

Kultūrinė kronika

● **Krėvės raštų IV tomas.** Juozo Kapočiaus vadovaujama Lietuvių Enciklopedijos spaustuvė jau išleido IV tomą Krėvės raštų. Į šį tomą visų pirma įdėta Skirgaila, kurio pirmoji redakcija buvo parašyta Kaukaze I Pasaulinio karo metu. Ji buvo skirta Lietuvių almanachui ir parašyta rusiškai. Vėliau 1924 m. sulietuvinta ir papildyta pritaikant Kauno Valstybės teatro scenai. Toliau — šiame tome eina abidvi dalys Krėvės kūrinio Likimo keliais. Šis veikalas iš pradžių buvo spausdinamas Skaitymuose, vėliau, 1926 ir 1929 metais išėjo atskirais leidiniais.

Taigi šis tomas yra skirtas mūsų didžiojo rašytojo draminei kūrybai. Knyga turi 368 puslapius, gražiai įrišta — kaip Lietuvių enciklopedija. Leidėjas pelno didelės pagarbos mūsų skaitančią visuomenę aprūpindamas taip svarbiais leidiniais.

BUDRIKO

Kolosališkas deimantų ir kitų gėrybių IŠPARDAVIMAS

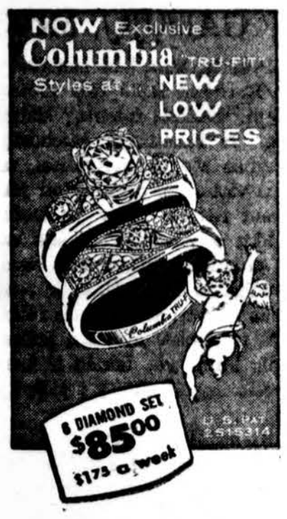

1/8 karato Deimantinis žiedas vertes $75.00 tik už $38.00

1/4 karato Deimantinis žiedas, vertes $125.00 už $62.00

1/2 karato Deimantinis žiedas vertes $195.00 už $98.00

Geri, garantuoti auksu pripildyti vyriški ir moteriški rankiniai laikrodėliai, 17 akmenėlių, tikslūs einantys, vėlausios mados, vertes $39.00 tik po $16.00

Rankiniai laikrodėliai, 17 akmenėlių vertes $20.00, po $9.00

Metalinės geltono ir balto metalo tystančios laikrodėlių apyrankėlės vertės $6.00, tik po $2.95. Tokią apyrankėlę pritaiko ekspertas laikrodininkas prie jūsų laikrodėlio per porą minučių. Jums palukėjant.

Sezoniniai papuošalai, auskarai, spilkos, apyrankės šio išpardavimo metu veres nuo $5.10 iki $5.00, už 95c.

100 gabalų lėkštės setas vertas $22, tik po $9.00

50 gabalų lėkštės setas, vertes $11.00, už $4.50

26 gabalų stainless steel peiliai, šakutės, šaukštai, šaukštelial, vertes $6.00, tik už $4.50

52 gabalų pasidabruoti peiliai, šaukštai, šakutės, šaukštelial, vertes $24.00, tik už $12.00

Naujos fonografų ir radijo kombinacijos, automatiškai keičiančios rekordus, tik po $49.00—specialiai.

Naujo HI-FI Columbijos tonografas su deimantine amžina adatėle, vertes $139.00, tik po $87.00

Naujas F.M. ir A.M. radijas vertes $69.00, už $49.00

"Naujienybė" labai mažutis kišeninis Transistor radijas be tubų, labai gerai pagauna mažasias radijo stotis, vertes $59.00, už $44.00

Mažas paprastas radijas $12.95 ir augščiau.

Nauji šaldytuvai vertes $210.00 po $149.00

Naujos skalbiamos mašinos, vertes $150.00, tik po $97.00

Prosimimo ir džiovinimo mašinos, vertes $50.00, tik po $27.00

Elektriniai dulkių surbliai, vertes $49.00, po $27.00 ir augščiau.

Nauji gasiniai pečiai nuo $87.00 ir augščiau.

9x12 Linoleumai vertės $9.00, tik po $4.95.

9x12 Axminster kilimai, vertės $87 tik po $45.00

Portable rašomos mašinėlės, vertės $49.00, tik po $20.00

Blankietai ir kaldros už pusę kainos.

JOS. F. BUDRIK FURNITURE, INC.

3241 S. Halsted St.

Tel. CAlumet 5-7237

Atdara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9:30 v. vakaro

Jewelry Dept. nedėlioj uždaytas

Programa

Pris progos nepamirškite Budriko Radijo valandos su gerais dainininkais ir orkestru, ketvirtadieniais nuo 6-os iki 7-tos valandos vakare iš stoties WHFC, 1450 kil.

PIGIAI IR SAUGIAI

PERKRAUSTAU BALDUS

VIETOJE IR IŠ TOLIAU

K. EIDUKONIS

Turiu naują didelį sunkvežimį apdraudas

4313 W. 91st St. Chicago, Ill.

Tel. PRescott 9-2781

IŠ ARTI TOLI BE DŲ

PERKRAUSTYMAS

Naujas specialus didelis sunkvežimis su pilna apdrauda. Pigus ir sąžiningas patarnavimas.

R. ŠERĖNAS

4546 S. Wood St., Chicago 9, Illinois, tel. VI 7-2972

Mūsų bankas buvo saugi vieta taupyti praeityje, mes norime Jums pagelbėti ir dabar. Ar norite taupyti, ar atidaryti einamąją sąskaitą (checking account), ar gauti paskolą, mes visa tai galime Jums sutvarkyti gerai ir greitai.

METROPOLITAN STATE BANKAS yra atsižymėjęs savo stipria ir pavyzdinga laikysena. Jis pergyveno abu pasaulinius karus ir depresiją ir indėlininkams išmokėjo pinigus pagal pareikalavimus.

METROPOLITAN STATE BANKAS yra pirmasis ir vienintėlis LIETUVIŠKAS Valstybės bankas visoje Amerikoje.

Visi indėliai iki $10,000.00 apdrausti Federal Deposit Insurance Corporation, Washington, D. C.

Kviečiame ir Jus atvykti tuojaus pat į mūsų banką ir pasinaudoti jo patarnavimais, kurie palengvins Jūsų rūpesčius.

METROPOLITAN STATE BANK

2201 West Cermak Road

Chicago 8, Illinois Tel. Virginia 7-6430

Parduodama

PUIKI TIKRŲ VILNŲ

IMPORTUOTA ANGLIŠKA IR VIETINE MEDŽIAGA

VYRŲ IR MOTERŲ EILUTEMS IR PALTAMS

VYRIŠKAM KOSTIUMUI 3½ yardo MEDŽIAGA Specialiai tik $8.50

GRYNOS VILNOS VYRIŠKAM KOSTIUMUI 3½ yardo MEDŽIAGA už $15.00

VILNONĖ VYR. KOSTIUMUI worsted (Sharskin) medžiaga regul. vertė $8.50 specialiai už jardą tik $4.50

MOTERIMS VILNONĖ PALTAMS MEDŽIAGA už žymiai papigintą kainą

SPAUSDINTO ŠILKO CREPE vertė $2.50 už jardą ir aukšč. specialiai už jardą tik $1.25

MŪSŲ KLIENTAMS NEMOKAMAI AIKŠTELĖS AUTOMOBILIAMS PASTATYTI. KRAUTUVĖ PATOGI - Vėdinama ir erdvi

HELFAND'S TEXTILE FABRICS

1210 So. Union Ave. Telefonai: MOnroe 6-1210

VERTINGOS NEMOKAMOS DOVANOS UŽ KIEKVIENĄ PIRKINĮ SEeley 3-8806

Krautuvė yra atidaryta kasdien, įskaitant ir sekmadienius, nuo 9:30 ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais uždaryta

TIKTAI MŪSŲ FIRMA ŠVEDIJOJE GALI TAIP PIGIAI PASIŲSTI PAKIETUS. PALYGINKITE TIK KELETĄ SIUNTINIŲ:

Turime naują katalogą — virš 50 standartinių siuntinių, kurie gali būti pasiųsti Velykų šventėms.

Siuntiniai garantuotai pasieks adresatus Lietuvoje per 5—6 savaites

Nr. 5 10 svarų cukraus $20.50

Nr. 67 20 svarų sviesto $32.95

Nr. 69 5 svarai sviesto
5 sv. jautienos - corned beef
5 sv. cukraus
5 sv. ryžių $26.60

Nr. 86 10 sv. ryžių
5 sv. taukų
3 sv. cukraus
2 sv. sviesto $21.50

MES TAIP PAT SIUNČIAME JŪSŲ PAŽUOSTUS SIUNTINIUS UŽ PIGESNES KAINAS NEGU KITUR.

Galite atvykti asmeniškai arba užsakymus pasiųsti paštu:

ATLANTIC GIFT SERVICE CO.

1824 WEST CHICAGO AVE., CHICAGO 22, ILL.

Telef. EVerglade 4-5220

ANTANAS TVERAS

DIPL. LAIKRODININKAS

Gerųjų firmų laikrodžiai, brangenybės, religiniai dalykai (devocionalai), prekės dovanoms.

2646 W. 69th St. RE. 7-1941

LIETUVIŠKOJI MOKYKLA

AMERIKOS LIETUVIŲ MOKYTOJŲ S-GOS SKYRIUS

tel. FR 6-6897. Red. pavaduotojai: J. Kreivėnas ir A. P. Bagdonas
Redaguoja — Jer. Ignatonis, 4630 S. Paulina St., Chicago 9,

GABIŲJŲ MOKINIŲ PROBLEMA

Praeitą kartą LM skiltyse p. N. Butkienė iškėlė taip vadinamųjų "paslėptų talentų" klausimą. Ji remdamasi psichologo Hughes Meurus patyrimais, ragina visuomenę organizuoti jaunimui ratelius, kur jaunuoliai galėtų savarankiai reikštis savo gabumuose. Klausimas visais atžvilgiais svarstytinas ir remtinas. Betgi nemažesnės reikšmės ir gabiųjų mokinių klausimas, kurį verta iškelti ir bent iš tolo apgraibomis į jį pažvelgti.

Kiekvienoje mokyklos klasėje, vienur daugiau, kitur mažiau, išsiskiria savo gabumais ir pranašumu dalis mokinių iš vidutinio lygio gabumų turinčių mokinių. Tokie mokiniai mokytojo akimis žiūrint yra klasės pažiba, mokyklos pasididžiavimas, bet klasės dauguma į šį reiškinį kitaip žiūri, ir jų pažiūra beveik lemiama.

Šiais laikais mokslo žmonės gyvena kinų, televizijų, sporto žvaigždžių šešėlyje. Kinai, radijas, televizija ir kamikai perdaug anksti atitraukia jaunuolius nuo mokslo ir išveda juos visiškai dar žalius į gyvenimą. Šių laikų jaunimą daugiau intriguoja Elvis Presley pavyzdžiai, negu bacalaureatai ar doktoratai. Kinų, sporto ir kitokios žvaigždės su mažesnėmis pastangomis turi daug didesnius materialinius laimėjimus negu mokslo žmonės. Todėl jaunimui nebe pavyzdys darosi gabusis mokslininkas, bet sporte ar kitoje srityje.

Mokslui abuojumas jaunuolių tarpe visuotinas reiškinys. Pagal statistinius duomenis 20% mokinių nebaigia augštesniosios mokyklos, nors augštesniosios mokyklos mokslas Amerikos jaunimui palankiausiai prieinamas ir geriausios sąlygos jį baigti; ir iš vieno ketvirčio visų Amerikos jaunuolių, 18 metų amžiaus, 60% nebenori lankyti kolegijų.

Augštesniosiose mokyklose abuojų mokslui mokinių susidaro dauguma. Ir ta dauguma primeta visai klasei savo pažiūras į mokslo vertę. Gabesnieji mokiniai dažniausia ignoruojami arba net pašiepiami. Tokioje aplinkoje gabieji mokiniai nyksta. Nebenorėdami išsiskirti iš daugumos, pradeda domėtis ne mokyklai deramais dalykais, neberuošti pamokų ir sąmoningai ne atsakinėti mokytojui į klausimus tik dėl to, kad "nepatogu žinoti į visus klausimus atsakymus". Iš tokių abuojų mokslui mokinių intelektualinis prieauglius nedaugel gali tikėtis.

Ką daryti?

Ką daryti, kad intelektualinis prieauglius nenyktų? Tuo klausimu yra susirūpinę visa eilė pedagogų, mokyklų vadovybių. Siūloma gabesniuosius mokinius išskirti iš normaliųjų klasių ir jiems sudaryti geresnes sąlygas, kad galėtų išvystyti savo gabumus. Betgi gabiųjų mokinių atrankos klausimas nevienodai suprantamas ir šiuo reikalu bendro sprendimo nėra. Vienas iš sunkiausiųjų uždavinių — atrinkti gabiuosius mokinius. Tam reikalinga specialūs testai ir mokytojų atestacijos, kurios negin čijamai įrodytų mokinio gabumus.

Kol nėra šiuo klausimu švietimo ekspertų pasisakyta, atskiros mokyklos veikia savo nuožiūra. Pavyzdžiui, Bronx (N. Y.) yra įsteigta speciali gabiesiems mokiniams mokykla — High School of Science. Kaikurie miestai sprendžia šią problemą kiek atsargiau. Tose pačiose mokyklose steigiamos atskiros klasės pažangiesiems mokiniams. Bet ir čia pasivaidena segregacija ir atsiranda nemaža prieštaraujančių prieš gabesniųjų mokinių išskyrimą iš bendrųjų klasių.

Kaikurios mokyklos, pvz. Dade County, Fla., įveda sudėtingus metodus gabesniesiems mokiniams atskirti mokyklose. Tokiose mokyklose, sakysime, penktojo skyriaus mokiniai yra trijų laipsnių, arba kitaip sakant, skyrius suskirstomas į tris grupes. Pirmoji grupė — atsilikusiųjų, kurie eina maždaug trečiojo skyriaus programos lygyje, antroji — vidutiniųjų — eina normalią penktojo skyriaus programą ir pažangiųjų — eina papildytą, arba išplėstą programą. Sakysime tos grupės mokiniai jau skaito klasikus ir juos nagrinėja.

Dauguma mokyklų eina vidurio keliu. Jose atkreipiamas dėmesys į gabiuosius mokinius, bet jie neišskiriami, laikomi bendrai normaliose klasėse. Tik tokiose mokyklose gabesnieji mokiniai gauna papildomus specialius darbus ir jie išeina išplėstą programą. Tai daroma dviem tikslais: pirma — noras palaikyti mokinių smalsumą mokslui, antra — padėti gabesniesiems mokiniams išvystyti savo gabumus.

Clevelande ir pradinėse mokyklose daroma pažangiųjų mokinių atranka. Jau aštuntame skyriuje yra atrinkta 715 berniukų ir mergaičių. Baltimorėje, nors gabesnieji mokiniai laikomi normaliose klasėse, bet yra sudaryta augštesniosiose mokyklose specialioji programa, kur gabesnieji mokiniai gali baigti mokyklą per trejus metus, vietoj ketverių.

Nežiūrint į tai, kad gabiųjų mokinių atrankos klausimas kaskart darosi vis aktualesnis, švietimo ekspertų dauguma pasisako prieš gabiųjų mokinių išskyrimą iš normaliųjų klasių. Toks gabiųjų mokinių išskyrimas pažeidžiąs konstituciją, pagaliau ir patys išskirtieji mokiniai pasijaučią nepopularūs ir darbą išskirtose klasėse atlieką tik dėl prestižo.

Bandymai universitetuose

O vis tik yra stiprių įrodymų ir svarių argumentų už gabiųjų mokinių išskyrimą iš bendrųjų klasių. Praeitą vasarą Texas universitetas organizavo penkių savaičių vasaros metu chemijos kursus trečiųjų metų augštesniųjų mokyklų mokiniams. Pasisekimas milžiniškas. "Jie valgo ir geria chemiją ir guli ant jos", — sako tų kursų dekanas L. D. Haskey, — "ir tie mokiniai, grįžę į savo klases, bus pirmieji pionieriai chemijos mokslo pažangume".

Įsidėmėtini Northwestern universiteto psichologijos profesoriaus Paul Witty žodžiai. Jis, gindamas gabiųjų mokinių išskyrimą iš normaliųjų klasių, pasakė: "Gabieji mokiniai, arba talentai yra daug vertingesni tautos šaltiniai, negu alyvos ar uraniumo. Todėl reikia iš anksto nustatyti vaiko gabumus ir juos globoti per ištisus mokslo metus nuo pradžios mokyklos iki kolegijų".

Čia paminėtina tik maža dalis to judėjimo, keliančio gabiųjų mokinių atrankos klausimą. Jis dar neišsivystė į visuotinumą ir todėl gabiųjų mokinių atrankos reikalas neturi bendros sistemos. Įdomu būtų pažvelgti kokį gi vaidmenį galėtų vaidinti tėvai gabiųjų mokinių atrankos problemoje.

Tėvų vaidmuo

Reikia pastebėti, kad tėvai labai dažnai daro fatalines klaidas vaiko gabumų bei jo palinkimų nustatyme. Todėl tėvų vaidmuo gabiųjų mokinių ir talentų atrankoje labai ribota. Daugelis iš anksto įtaigoja savo vaikams vieną kurią mokslo sritį, iš kurios vėliau vaikai galėtų pasidaryti sau pelningą profesiją. Jie tai daro iš savo apskaičiavimų, neatsižvelgdami į vaiko gabumus bei palinkimus. Ir tokių tėvų vaikai labai dažnai įklimpsta moksle arba nieko nepasiekdami, arba pasiekdami labai mažai ir tai — per dideles pastangas. Pagrindinis principas, kurio turi laikytis tėvai gabiųjų mokinių atrankoje tai — neprimesti vaikams mokslo srities pagal savo išskaičiavimus. Vaikas turi pats pasirinkti mokslo sritį, kuri labiausia jį domina ir jaučiasi pajėgiausias joje dirbti. Bet jei vaikas nejaučia pats aiškaus palinkimo arba pašaukimo kuriai nors mokslo sričiai, tuomet tėvai gali tik padėti jam pasirinkti ir patarti, kas būtų jam artimiausia ir prieinamiausia.

Tėvai, būdami artimiausiame kontakte su vaikais, gali ankščiausia pastebėti vaiko palinkimus ir gabumus bet kuriai mokslo sričiai. Ir nežiūrint to, kad vaiko pamėgtoji sritis tėvams ir nepatiktų, jie neturėtų prieštarauti ir suniekinti palinkimų. Priešingai, tėvai turėtų kaip tik daugiau pastumėti vaiką jo pamėgta kryptimi ir visomis išgalėlėmis sudarytį sąlygas, kad tik galėtų vaikas išvystyti toje srityje savo gabumus.

Tačiau ne visi ženklai, iš kurių tėvai nustato vaiko palinkimus, identifikuoja ir vaiko gabumus. Todėl tėvai norėdami padėti savo vaikams turi būti nuo latiniame kontakte su mokytojais, o ypatingai gabumų nustatymo periode. Sakysime, daugelis jaunuolių mėgsta muzikos klausytis ir net dainuoti, bet tai dar nereiškia, kad jau jie turi visus privalumus muzikui. Natūralus reiškinys, kad jaunuolis mėgsta muzikos klausytis ir ją kartoti. Muzika turi labai didelės reikšmės jaunuolių auklėjime. Statistiniais duomenimis apskaičiuojama, kad jaunuoliui ar jaunuolei išauginti reikia 16,000 — 17,000 dolerių, ir išlaidų tarpe numatoma nemažas procentas muzikos plokštelėms pirkti, radijo ir kitokiems muzikos instrumentams. Tėvai neturėtų varžyti vaikų ir jiems leisti klausytis ir plokštelių nešykštėti, nes tai yra normalus vaikų reikalavimas.

Daugelis tėvų leidžia jaunas mergaites į baleto studijas. Ir tai gerai daro. Natūralus jaunų mergaičių noras būti šokėja, bet tai dar nereiškia, kad jos ir bus šokėjos. Tik šokis gali sužadinti jų tikrąjį palinkimą ir jas nuvesti į savo gabumų sritį.

Labai dažnai vaikai, bent pirmųjų augštesniosios mokyklos kursų, mėgsta pasakoti tėvams parėję namo apie einamuosius dalykus. Tėvams nesunku pastebėti, apie kurį dalyką vaikai daugiausia kalba ir su pamėgimu. Tai ženklas, kur jo širdis ir protas linksta. Tokiu atveju tėvai turi nepagailėti pinigų ir nupirkti iš tos mokslo srities populariųjų knygų. Tegu vaikas pasiskaito ir plačiau susipažįsta, rasi jis tokiu būdu ir atsieks savo tikrąjį kelią.

Trumpu rašiniu neįmanu apžvelgti visų gabumų aprašką. Čia tik nurodyta kelios ir tegu būna tėvams, besirūpinantiems savo vaikų ateitimi, kelrodžiu bei nuoširdžiu patarimu.

KRONIKA

● **Vilius Pėteraitis**, montreališkis mūsų kalbininkas-anglistas, šiomis dienomis susitarė su knygų leidykla Terra dėl dviejų žodynų — Lietuviškai angliško ir angliškai lietuviško išleidimo. Pirmasis žodynas, lietuviškai angliškasis, jau buvo išleistas 1949 m. Vokietijoje ir dabar Terra leidžia antrąją jo laidą. Angliškai lietuviškas žodynas bus visiškai naujas, šiuo metu jis jau užbaigtas iki P raidės, šiemet bus visiškai baigtas ir atiduotas leidyklai.

Tinkamų šiandieniniam varto jimui didžiosios apimties anglų kalbai žodynų šiuo metu didelis trūkumas ir abu žodynai čia užpildys didelę spragą. Lietuviškai angliškąjį žodyną iau žinome, kaip labai rimtai paruoštą, turtingą, didelės apimties, apie 580 psl. Terra antrąją laidą duoda ofsetu, kiek galimybės leidžia pataisiusi visas pastebėtas pirmojoje laidoje korektūros klaidas. Sunkiau su angliškai lietuvišku žodynu, taip pat didelės apimties, būsiančiu apie 600-700 didelio formato puslapių, su tartimo nurodymais, kuriam specialių šriftų greičiausia teks ieškoti Vokietijos spaustuvėse. Lietuviškai angliškasis žodynas išleidžiamas šį pavasarį, Angliškai lietuviškas — greičiausia 1958 m. paabigoj, ar 1959 m. pradžioj.

● **Marius Katiliškis** užbaigė ir atidavė leidyklai naujausiąjį savo romaną **Miškais ateina ruduo**. Veikalui siužetas parinktas iš šiaurės Augštaitijos kaimo gyvenimo, jame vaizduojami nuošalaus kaimo žmonės: ūkininkai, samdiniai, miškų kirtėjai, melioracijos darbininkai ir sprendžiamos socialinės problemos. Veikalas didžiulės apimties, apie 500-600 psl., daugeliu atžvilgių — tai nuostabi mūsų kaimo tipų galerija, vieningas, stiprus gaivališka pasakojimo jėga, gilus kaimo gyvenimo ir kaimo žmonių pažinimu. Veikalas parašytas nepaprastai sunkiose sąlygose ir betgi atrodo — geriausias M. Katiliškio kūryboje. Leidžia Terra, knyga netrukus atiduodama spaudon ir išeis rugsėjo pabaigoj ar spalio pradžioje.

● **Prašo straipsnių Lietuvos leidiniams.** LTSR Valst. Grožinės Literatūros leidykla propagandiniame laikraštyje "Už sugrįžimą į Tėvynę" paskelbė, kad Lietuvoj leidžiamas Salomėjos Neries raštų tritomis: rankraščių, laiškų, atsiminimų. Ją pažinusius prašo medžiagos. Išvardinami tremtyje esantieji jos pažįstami: El. Vilčinskaitė, Br. Raila, O. Šimaitė, O. Goberienė, J. Tysliava, J. Grinius, J. Eretas, A. Ranitas. Tai bene pirmas atsitikimas, kad okup. Lietuvos leidykla prašo straipsnių iš pasitraukusių į laisvuosius vakarus tremtinių.

VIKTORO KOŽICOS
Lietuviškas gazolino stotis ir auto taisymas
Atliekami motoro remontai, lyginimo, dažymo darbai ir keičiamos dalys
CALL-ME-MOTORS CO.
5759 S. WESTERN AVE. PR 8-9533

STATYBAI IR NAMŲ PRISTATOM PATAISYMUI Visokių Rūšių MEDŽIAGĄ
CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. VIctory 2-1272
Apkainavimą ir Prekių Pristatymą Teikiame Nemokamai
Raštinė atidara kasdien nuo: 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 8 val. vakaro.

Duona ir įvairus skoningas bulkutes kepa
BRUNO'S KEPYKLA
3339-41 S. Lituanica Ave
Tel. Cliffside 4-6376
Pristatome į visas krautuves ir restoranus, taip pat išsiunčia į visus artimuosius miestus.

Mes mokame Aukštą Dividenda
MIDLAND Savings and Loan Association
INSURED
PER 40 METŲ VISŲ LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ
4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Pirmininkas

1957 BUICKAS
Tik
$2,595.00
Dynaflow, Radio, Apšildymas, Baltos Padangos
Lietuviškoje Prekyboje—MILDA BUICK, Inc.
907 W. 35th St., Chicago 9, Ill. LA 3-2022

PERKRAUSTYMAI — MOVING
Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Iš artimų ir tolimų distancijų. Šaukite sekančiai
ANTANAS VILIMAS
3415 S. LITUANICA AVE. CHICAGO, ILL.
Telefonas — FRontier 6-1882

COAL
ANGLIS IR PEČIAMS ALIEJŲ PRISTATOM Į VISAS MIESTO DALIS TUOJAU PAT
Saugus baldų perkraustymas asmenų turinčių ilgą patyrimą.
STASYS FABIJONAS
2146 So. Hoyne Ave., Telef. VIrginia 7-7097

JONAS GRADINSKAS
J. G. TELEVISION COMPANY
2512 W. 47TH ST. TEL. FRONTIER 6-1998
PARDAVIMAS IR TAISYMAS
TV APARATAI: paprasti ir spalvoti, automatiški, valdomi nuo tolo, nešiojami, jungiami prie automobilio baterijos. PATEFONAI: vietiniai ir užsieniniai, paprasti, nešiojami, automatiški, Hi-Fi, baterijiniai. RADIJAI: vietiniai ir vokiški, AM, FM, trumpos bangos, keliais garsiakalbiais, staliniai, kabinetiniai, nešiojami, kišeniniai, tranzitariniai.
ATIDARA IR SEKM. nuo 11 val. ligi 3 val.

10 Atsakymų Kodėl Apsimoka Taupyti
Standard Federal Taupymo B-vėje
1. Stipriausia Taupymo Bendrovė Chicagoje.
2. Turtas $58,000,000.00
3. Atsargos Fondas virš $5,000,000.00
4. Standard Namas ir visi įrengimai vert. virš $1,000,000.00, bet knygose rodoma už $1.00.
5. Pakėlėme dividendą 1/4% visoms taupymo sąskaitoms.
6. Visados išmokėjome Taupytojams pagal pareikalavimą depresijos ir karo laikais.
7. Visi Taupytojų pinigai investuoti į United States Government garantuotus morgičius ir bonus.
8. Teisingas patarnavimas visuose skyriuose.
9. Visi Direktoriai lietuviai.
10. Narys Federal Savings & Loan Insurance Corporation ir Federal Home Loan Bank Sistemos.
Pinigai įdėti prieš 11-tą dieną, neša dividendą už visą mėnesį.
CHARTERED AND SUPERVISED BY THE UNITED STATES GOVERNMENT
JUSTIN MACKIEWICH, President
JUSTIN MACKIEWICH, Jr., Vice-President
DARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaroma.
Standard Federal Savings
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
(Archer Ave. at Sacramento)
PHONE: VIrginia 7-1141

NARIAI LIETUVIŲ TAUP. IR SKOLINIMO
B-VIŲ LYGOS, KURIOSE
Kiekvieno Santaupos Apdraustos iki $10,000.00
IR
Paskolos Duodamos Namų Įsigijimui Lengvomis Sąlygomis
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.
6245 S. Western Ave., Chicago 36, Ill.
CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 W. 47th St., Chicago 32, Ill.
DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.
3430 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.
ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 S. 49th Ct., Cicero 50, Ill., tel. TO 3-8131-32
UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.
1800 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

INVENTORINIS PREKIŲ IŠPARDAVIMAS

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

3224 SO. HALSTED STREET

Tel. VIctory 2-4226

Kas turi gerą sronį — viską perka pas Lieponį

Prekės be brokų, sugadinimų, naujausio stiliaus, geriausių Amerikos fabrikų, kainos be užsiprašymo, įšmokėjimai iki 3-jų metų. Pirkėjų sąskaitos neparduodamos finansų kompanijoms

SVEČIŲ KAMBARIO BALDAI

Už $100.00 parduodamos sofos, įvairių spalvų, nakčiai padaroma miegama lova. Pas mus pirksite tiktai už $59.00
Už $150.00 parduodama 3-jų dalių sofa, kedė ir attoman, naktį miegojimas 3-ims asmenims, šio mėnesio išpardavime tiktai ... $119.00
Už $200.00 parduodama Simmons 57 metų stiliaus sofa ir fotelis, nakčiai dviejų asmenų lova, garantija 10 metų, pas mus dabar tik ... $149.00
Už $300.00 parduodama sofa ir dvi kedės, kavos staliukas su formaika viršumi ir du lempų staliukai dovanai, pas mus tik ... $229.00
Už $500.00 parduodami svečių kambario baldai, Karpen, Pullman, Simmons, Northome, Howard ir kitų fabrikų, garantuota 20 metų pas mus ... $380.00

MIEGAMOJO KAMBARIO BALDAI

Po $60.00 parduodamos komodos, riešuto ar ąžuolo medžio pas mus ... $39.00
Po $100.00 parduodami dresseriai su šlifuoto stiklo veidrodžiu pas mus ... $69.00
Po $200.00 parduodami miegamieji, dresseris su sidabruotu veidrodžiu, bookcase lova, dvi puikios lempos pas mus išparduodama po ... $149.00
Po $400.00 siūlomi išpardavimui Brazilijos ar Filipinų raudonmedžio miegamieji su viena ar dviem atskirom lovom pas mus ... $329.00
Po $900.00 parduodami Švediško ar Daniško stiliaus miegamieji su dviem ar viena lova, ąžuolo, vyšnios, klevo ar Filipinų raudonmedžio,dar niekur nematyto stiliaus pas mus ... $499.00

VALGOMOJO KAMBARIO BALDAI

Už $150.00 parduodami 5 dalių baldai, ąžuolo, riešuto su formica nedegamu viršumi pas mus šiuo metu tiktai $99.00
Už $250.00 parduodami 8 dalių valgomieji — naujo stiliaus tik ... $199.00
Už $500.00 parduodami 5 dalių valgomieji, su šlifuoto stiklo stumdomom durim, pas mus šiame išpardavime tiktai ... $399.00
Už $700.00 parduodami Daniško stiliaus valgomieji, riešuto, ar šviesaus mahageni, su puikiu formica baru pas mus tik ... $550.00
Šis valgomasis susideda iš 17 dalių.

VIRTUVĖS BALDAI

Už $69.00 parduodami stalai su formica viršumi, su keturiom kedėm, įvairių splavų tiktai pas mus ... $39.00
Už $100.00 parduodami 6 dalių virtuvėm baldai, įvairių spalvų ... $59.00
Už $140.00 siūlomi Formica stalai su 6 puikiom kedėm tik $99.00

RAŠOMIEJI STALAI IR KNYGŲ SPINTOS

Už $50.00 siūlomi rašomieji stalai moksleiviams, ąžuolo ar raudonmedžio, dovanai duodama — rašalinė, spaustukas, plunksnakotis, stalui padėklas, popieriui piauti peilis — pas mus tiktai ... $29.00
Už $75.00 parduodami rašomieji stalai, ąžuolo ar mahagoni spalvos su formica viršumi pas mus sausio mėnesį tik ... $49.00
Už $40.00 parduodamos knygom spintos su stumdomom stiklo durimis, ąžuolo ar mahogoni spalvos šį mėn. tik $29.00
Už $100.00 parduodami rašomieji stalai, ąžuolo ar mahogoni ... $69.00
Už $200.00 parduodami Europietiško stil., su šlifuotu stiklu $149
Už $120.00 parduodamos knygom spintos su šlifuoto stiklo durimis, lentynų augštis reguliuojamas, riešuto ar šviesaus mahagoni medžio pas mus ... $70.00

MATRACAI, LOVOS

Vatiniai matracai visų dydžių parduodami tiktai ... $12.50
Už $30.00 parduodami spyruokliniai matracai, įvairių sp. $19.50
Už $50.00 parduodami Simmons matracai 15 metų garantija pas mus ... $39.00
Metalinės lovos visų dydžių ir spalvų tiktai per išpardavimą $9.50
Medinės lovos pilno dydžio visų spalvų, pasilikę 50 lovų, po $19.50

KILIMAI

Po $15.00 parduodami rankų darbo importuoti kilimai 30x54" tik ... $5.00
Po $69.00 parduodami vilnos ar ryon įvairių spalvų kilimai tik ... $49.00
Po $100.00 parduodami A. Smith, Maggee, Bigelow vilnos kilimai po ... $69.00
Kilimai nuo sienos iki sienos geriausių fabrikų vilna 100% sq.-ya ... $6-10.00

ŠALDYTUVAI IR PEČIAI

Už $200.00 parduodami 8 cub pėdų šaldytuvai Admiral, Westinghouse ... $150.00
Už $300.00 parduodami 10 cub. pėdų šaldytuvai 8 asmenų šeimai tiktai ... $249.00
Už $130.00 siūlomi porcelano virimui pečiai pas mus šį mėnesį ... $99.00
Už $200.00 siūlomi virimui pečiai, su stiklo durimis, neduštamo porc. ... $149.00
Skalbiamos mašinos su dvigubom sienom ir automatiškais grėžtuvais tik ... $99.00

TELEVIZIJOS IR RADIO

Balti radio aparatai virtuvėms ar miegamajam tiktai.. $15.00
TV ARC, Zenith, Admiral, Dumont, General Electric, stalo modeliai ... $99.00
TV ant grindų pastatomi visų fabrikų šviesūs ar tamsūs medis 57 metų modeliai šį mėnesį už ... $199.00

FURNITURE CENTER, INC.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3224 SO. HALSTED STREET

Tel. VIctory 2-4226

Prekyba atidaryta:
Pirm., Ketvirtadienį 9—9:30 v.
Kitom dienom 9—6 v.
Sekmadieniais 10—5 v

Perskaitę dienr. "Draugą", duokite jį kitiems

Iš mūsų kultūrinio gyvenimo

Parodos ir koncertai Los Angeles

JUOZAS BERTULIS, Kalifornija

Iš kultūrinio gyvenimo

Visai trumpu laiku Los Angeliečiai buvo sužavėti keliais gilaus meno pasirodymais, kurių įspūdžiai buvo kiekvieno privataus subuvimo svarbioji tema.

Pirmasis iš jų — mūsų dailininko Rūkštelės meno paroda. Neilgai trūkus, Dailiųjų Menų klubo valdybos pastangomis, buvo išstatyta dailininko Pautieniaus paroda. Sausio 27 d. mūsų gerbiama dainininkė p-lė Fl. Korsakaitė, apvažiavusi daug lietuvių kolonijų rytuose, davė savo rečitalį Los Angeles mieste. Vasario 2 d. įvyko muz. Broniaus Budriūno kūrinių rečitalis. Šie visi dalykai lietuvių vardą nuolat kelia į tinkamas augštumas pasaulinėje arenoje. Prieš juos svetimtaučiai atsineša su pagarba, neskaito jog tai yra rimta kultūros jėga. Ne vienas iš rimtųjų svetimtaučių tikrai stebisi, kad, palyginamai, tokia negausi tauta Amerikai duoda tiek daug kultūrinio įnašo.

Koncertai ir rečitaliai

Man, kaip muzikui, tebūnie leista truputį sustoti prie muzikos. Terminu "koncertas" muzikos formų mokslas vadina tokį ilgesnį sonatos formos veikalą, kurį atlieka vienas ar daugiau įvairių instrumentalinių solistų ir kuriems akompanuoja simfoninis orkestras (nėsant jo, kartais pavaduoja fortepionas).

Jeigu gi visą vakaro programą atlieka tiktai vienas solistas (pvz. p-lės Fl. Korsakaitės), arba jeigu viso vakaro programa sudaro tiktai vieno kompozitoriaus veikalai (pvz. Br. Budriūno koncertas, Los Angeles), arba jeigu viso vakaro programą atlieka vienas aktorius — deklamatorius, tokie parengimai vadinami "rečitaliais". Publikoje gi yra išsidirbęs savo terminas: koncertu įprasta vadinti kiekvieną parengimą, kurio programą atlieka vien muzikinės jėgos. Kaip mes bevaidintumėm, paskutiniųjų dviejų koncertų lygis šioje mūsų kolonijoje buvo maloni staigmena, nes panašių koncertų mūsų kolonijoje dar nėra buvę. Mūsų tautiečiai šiuose koncertuose jautėsi esą tikroje dvasinėje šventėje.

Fl. Korsakaitė auditoriją visados žavėdavo savo rimtu žanru. Savo gi rečitalyje ji davė dar ko tai naujo, ne kasdienio. Visos programos dalykai buvo pravesti stilingai. Buvę tame parengime mūsų solistės meną giliai įvertino ir net keletą kartų savo triukšmingomis katutėmis išprašė padainuoti dar ką nors. Tiktai labai gaila, kad labai maža dalis visuomenės tinkamai teišnaudojo tą retą ir vertingą progą.

Muz. Broniaus Budriūno rečitaliui suruošti iniciatyvą pasiėmė Am. Liet. b-nės valdyba, vadovaujant d-rui K. Alminui. Iš prisiųstos pakvietimuose programos matėsi, kad žadama būti B. B-no rečitalis įv. formose, todėl publikos prisirinko pilna parapijos salė. Svečių tarpe matėsi taipgi ir garbingi svetimtaučiai, kaip: S. Strakacz, buvęs Lenkijos general. konsulas N. Yorke (buvusio prezidento Pederevskio asm. sekretorius); prof. Peterson, City College operos klasės vedėjas ir choro dirigentas; Miss E. Barttley, International Institut direktorė; be to — operų dalyviai, pianistai, kaikurių amerikonų bažnyčių vargonininkai ir kt.

B. Budriūno kūryba ir dirigavimas

Kaipo rečitalio solenizantą, ne pro šalį muz. B. Budriūną irgi truputį apibūdinus. Savo veikaluose muz. B. B-nas yra neo-klasikas ant tautinio pagrindo. Jis galbūt to ir nepastebi, kad savo kūriniuose parodo, jog jojo dvasia yra lietuviška. Kaikur jis lyg nuslysta į Lisztą arba Rachmaninovą ar t. p., bet tiktai trumpam laikui, žiūrėk, jis ir vėl lietuviškoje dirvoje.

Jis taipgi yra įdomus kaipo dirigentas. Bereikalingų užsimojimų nedaro, o jei užsimoja, choras lanksčiai pasiduoda, tarsi klavišai po jo pirštais. Jis sugeba iš choro ištraukti aiškią dikciją, darnius niuansus, sceninę discipliną ir t. p. Jo chore nesigirdi, kad prie patogių sąlygų koks nors balsas vyrautų, nors tame jokio specifinio reikalo ir nebūtų. Bažnyčioje toks giedojimas duoda jaukų ramumą susikaupimui.

Jei paliesime operos solistę Helen Swaggart, ji yra mūsų kolonijos numylėtinė. Scenoje pasirodžius, ji visad yra publikos šiltai priimama. Ji meniškai interpretuoja įv. stilius: ji klasikinė rimtame žanre, ji na-

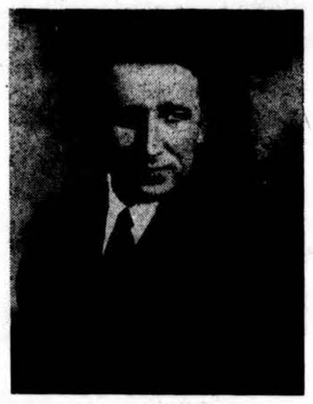

Br. Budriūnas

tūrali idilijoje, ji tragiška operinėse arijose bei atitinkamo stiliaus dainose, ji taipgi nepapras tai šelmiška liaudies stiliaus dainose. Žodžiu, ji scenoje yra pilna laisvumo.

Tą laisvumą jai gražiai papildo jos nuolatinė akompaniatorė Miss Ruth Buell. Juodvi yra tarsi suaugusios kūnu ir siela.

Moterų choras padainavo B. B-no originalias dainas: "Išėjo mergelė", "Tėviškėlė" ir "Rugiagėlės". Pirmosios dvi dainos turės savo ateitį. Reikia manyti, kad visuomenėje jos prigys kaipo liaudies dainos. Trečiosios dainos vidury gavosi įspūdis, jog kur tai gieda vaidilutės.

Vyrų oktetas dar jaunutis. Be to, trūksta natūralaus I-jo tenoro. Bet iš tos turimos medžiagos, B. B-nas išūgdė ką galėjo ir kiek buvo galima. Vyrai nerėkia, bet dainuoja. Balsai vienas kito neslopina bet solidarizuoja. Ansambliui tai yra pats svarbiausias veiksnys.

Mūsų virtuozas čelistas Algimantas Motiekaitis solo pagrojo Br. B-no "Ave Maria" ir "Rauda". Jeigu šiuos sugrotus dalykus kas nors bandytų kritikuoti, būtų vien tiktai tuščios valios priekabis. Alg. Motiekaitis yra pilnai pasitikys savyje ir savo mene. Violončelė yra vien negyvas įrankis, kuris visai paklusniai ir gyvai perduoda Algio Motiekaičio vid. emocijas.

Japonė lietuvių chore

Mišrusis choras susideda iš 50 asm. Danuoja net ir viena japonė, kuri lietuviškai nekalba. Choras darnus. Scenoje išoriniai choras irgi gražiai atrodo: moterų uniforma papildo puošnumą. Išstojimui choristės turi net trijų rūšių uniformas: koncertams — išeiginiai rūbai (baltos palaidinukės ir ilgi juodi sijonai), tautiniai šventei — tautiniai rūbai, paprastam išstojimui — trumpesni sijonukai. Choras atspindi dirigento pastangas. Pirmu pamatymu kaikam gali kilti mintis — turbūt Budriūnas neturi stiprių balsų, kad taip tyliai dainuoja. Bet, kai ateina atitinkamas momentas, Budriūnas užsimoja ir choras parodo savo galią. Akompaniatorė Alice Dotts tame irgi daug gelbsti.

Labai sklandžiai sudainavo B. B-no paskutinę dainą: "Mano protėvių žemė" (žodžiai B. Brazdžionio). Dainavo solistė ir choras. Publika nenurimo, kol ši daina nebuvo dar kartą padainuota.

Užbaigoje dar galima paminėti, kad Br. B-nas mūsų kolonijai buvo reikalingas. Jis apsukriai sugebėjo čia sukurti gražų ir proporcionaliai didelį muzikos kolektyvą. Los Angeles gyvenančiųjų tarpe nėra nei vienos tautos, kuri turėtų prie bažnyčios panašų chorą ir dirigentą, kuris būtų taipgi ir kompozitorius.

Br. Budriūnas yra žinomas labai plačiai. Šiame rečitalyje jį pasveikino raštu: prof. J. Žilevičius, Vasyliūnas, Alice Stephens ir jos choras, Baltrušaitis, Jakubėnas, Kreivėnas, Kudirka, Skridulis, St. Sodeika, Augaitytė ir iš Italijos J. Liustikaitė bei St. Baranauskas. Žodžiu pasveikino dirigentą ir visus choristus bei kitus dalyvius — dr. K. Alminas ir Dailiųjų Menų klubo vardu bei savo vardu — šio straipsnio autorius, sveikino ir koncerte dalyvavę Kuraičiai.

Iš šio koncerto gautasis pelnas numatomas skirti muz. Br. Budriūno kūriniams išleisti.

Norėdamas patirti dar pilnesnių žinių, muz. B. Budriūnui patiekiau keletą klausimų:

— Kaip ilgai Tamsta ruošeisi šiam koncertui?

— Pereitą pavasarį Lie. b-nės pirm. dr. K. Alminas užklausė manęs, ar aš sutikčiau prisidėti prie paruošimo programos, jei L. b-nė ruoštų mano kūrinių koncertą? Aš mielai sutikau ir pažadėjau rūpintis programos reikalais. Koncertui data buvo numatyta vasario 2 d., bet, kadangi aš vadovauju Šv. Kazimiero bažnyt. chorui, tad pirmoje eilėje stovi parapijos koncertai. O jų buvo net penki. Kaip matote, apart giedojimo bažnyčioje, choras turėjo kas mėnesį dar po atskirus pasirodymus, kuriems buvo ruoštasi pirmon eilėn. Savo kūrinių koncertui ruošiausi tiktai apie penkias savaites. Tiktai dėka choristų uoliam lankymuisi į repeticijas, nors ir per trumpą laiką, programa buvo tinkamai paruošta. Už tai visiems programos dalyviams aš esu labai dėkingas.

— Kada buvo sukurti šiai programai kūriniai?

— Programa buvo sudaryta iš mano kūrinių, sukurtų laikotarpy tarp 1932-1957 m. Sonatą fortepionui gavau prieš kelias savaites. Tai yra mano seniausias išlikęs kūrinys, nes kiti ran kraščiai ir daiktai sudegė per karą. Kitos programoje patiektos dainos buvo parašytos po karo, Vokietijoj.

— Ar numatote šį koncertą pakartoti platesnei visuomenei, t. y. svetimtaučiams?

— Kaip Jums yra žinoma, šis koncertas buvo organizuotas A. Liet. b-nės Dėl jo pakartojimo kolkas dar niekas nesikreipė. Kaikurias dainas teks padainuoti Hollywoodo auditorijoje. Ten vasario 27 d. vakaras skirtas lietuvių kultūrai ir menui.

A. Cavalcade of Culture tvarko Los Angeles miesto Suaugusių Švietimo departamentas. Įėjimas ten visiems laisvas.

— Ar numatote savo kūrinius užrekorduoti?

— Taip. Aš norėčiau išleisti keletą plokštelių, bet einamieji reikalai viš nudelsia pasiruošimą įdainavimui, nes koncertinė interpretacija netinka įdainavimui į plokšteles.

— Jūsų chore mačiau dainuoja viena japonė. Kaip ji ten pateko?

— P-lė Ssu stipendininkė. Atvyko į USA studijuoti. Išgirdusi bažnyčioje giedantį chorą, pareiškė norą jame dalyvauti. Tiesa, mūsų chore yra buvę daugiau kitataučių, bet kai reikėjo išmokti lietuviškai, ir dar mintinai, negalėjo ištarti. Bet ši p-lė puikiausiai taria lietuviškai, ir, kaip matote, dainavo iš atminties. Ji galėtų būti geriausiu pavyzdžiu mūsų lietuviškam jaunimui.

— Kur buvo spausdinami Jūsų kūriniai ir kur jie yra sukrauti?

— Daugiausiai mano kūrinius išleido Muzikos Žinios. Be to, Pašvaistė ir Patria. Tos leidyklos taipgi ir platina. Atsarginių egzempliorių turiu ir aš pas save, ir jeigu kas kreiptųsi, galėčiau pasiųsti.

MOVING APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS MOVING

IŠ TOLI IR ARTI

NAUJI DIDELI TROKAI - NAUJAUSI KRAUSTYMO ĮRANKIAI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS - PIGUS IR SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

JUOZAS NAUJOKAITIS

2022 W. 69 St. CHICAGO 36, ILL. Tel. WAlbrook 5-9209

Atliekame didelius ir mažus **automobilių remontus.** Lyginimas, dažymas, Elektrinis suliedinimas. Parduodame automobilių dalis.
Sinclair gazolino stotis **"PAGALBA"**
Sinclair gazolino stotis **"PAGALBA"** — **A. Stanevičius,** Sav.
2641 West 71st Str. (Kampas Talman Ave.)
Telef. PRospect 8-9842, Namų tel. WAlbrook 5-5934

Pradėkit Taupyti Šiandien, Turėsit Rytoj!

Taigi, dabar pradėkite taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje — BRIGHTON SAVINGS AND LOAN!

Kiekvieno taupytojo indėliai apdrausti iki $10,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N

4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.

CHARLES ZEKUS, Sekretorius

OFISO VALANDOS:

Pirmad., antrad., penktad. ir Šeštad. 9 val. ryto iki 4:30 p.p.
Trečiad. 9 ryto iki 12 val. Ketvirtad. 9 val. iki 8 v.v.

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store

5515 SOUTH DAMEN AVENUE

ALL PHONES — WALBROOK 5-8202

FEBRUARY-VTSARIO 14, 15, 16 d. d.

MARTELL THREE STAR COGNAC	Fifth	$4.98
COURVOISIER THREE ETR COGNAC	Fifth	$4.98
IMPORTED FRENCH COGNAC	Fifth	$3.49
GRAIN ALCOHOL 190 PROOF V.S.P.	Fifth	$4.89
CINZANO VERMOUTH Dry or Sweet	Fifth	$.[illegible]39
KIJAFA WINE	Fifth	$1.69
LANG'S 8 Year OLD SCOTCH	Fifth	$4.59
CURACAO LIQUEUR	Fifth	$3.59
BARCLAY'S GIN	(Full Quart)	$3.29
STEINHAGER (URQUELL)	Fifth	$4.59

TELEVIZIJA • RADIJAS

HI-FI FONOGRAFAI • VOKIŠKI RADIJAI

DIDELIS PASIRINKIMAS • PARDUODAME IR TAISOME

FRANK'S TV & RADIO, INC.

3240 So. Halsted St. CAlumet 5-7252

VIRŠ 15,000,000 Amerikos gyventojų žino

kad taupyti apdraustose Taupymo ir Skolinimo Bendrovėse yra saugu ir peninga.

Universal Savings and Loan Association užtikrina saugumą ir gražų pelną.

Saugumą užtvirtina Suvienytų Valstybių valdžios agentūra iki $10,000.00 kiekvienam indėliui ir reikalingi rezervai, o pelną pacyrusių ir sąžiningų vedėjų pastangos.

Galite taupyti atvykdami asmeniškai ar per laiškus. Bus greitas ir draugiškas patarnavimas.

Mėnesinės paskolos ir visais finansiniais reikalais kreipkitės:

UNIVERSAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1800 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois

NAUJOS KNYGOS OKUP. LIETUVOJE

ANT.-BERNOTAS, Waterbury, Conn.

1. LIETUVIŲ TAUTOSAKOS RINKTINĖ, Lietuvos TSR Mokslų Akademijos, Lietuvių Kalbos ir Literatūros instituto leidinys, paruoštas jo tautosakos kolektyvo: Amb. Jonyno, A. Mockaus, B. Uginčiaus ir M. Vymerytės, ats. red. K. Korsakas, dail. T. Kulakauskas, Valstybinės Grožinės Literatūros Leidyklos leidinys, Vilnius, 1954 m., 560 pusl.

Šia knyga bolševikinis okup. "Lietuvos Lietuvių Kalbos ir Literatūros institutas" pasišovė duoti, kad ir nepilną bei netobulą (taip ir prakalboj pasakyta) lietuvių tautosakos rinkinį. Rinkinys suskirstytas dviem labai neįprastais skyriais. Pirmas knygos skyrius pavadintas: "Lietuvių tautosaka iki didžiosios spalio socialistinės revoliucijos" (tarsi ir Lietuvoje būtų buvusi kokia spalio revoliucija...), antrasis — tautosaka po tos "revoliucijos".

Pirmojo skyriaus tautosaka suskirstyta dainomis ir pasakomis. Dainos padalintos taip: įvairios darbo dainos — viso 30, mitologinės dainos (jos šioje rinktinėje pavadintos dainomis "apie gamtos reiškinius") — 5, meilės dainos — 11, dainos apie šeimos gyvenimą (įvairiausių dainų skyrius) — 53, vaišių dainos — 7, dainos apie "išnaudotojus" (daugumoje baudžiavos laikų dainos) viso 15, dainos apie tėvynės gynimą ir karo tarnybą (daugumoje karo arba artimo turinio dainos) — viso 22, žaidimai ir rateliai — 10, įvairios vestuvių kalbos ir oracijos — 3, raudos — 5, garsų pamėgdžiojimai. II dalis — pasakos (keliasdešimt ilgesnių ir trumpų pasakėlių), patarlės, priežodžiai, mįslės ir minklės.

Visos rinkinyje duodamos dainos imtos iš senųjų ir seniausių jų dainų rinkinių ir dainynų. Beveik visos jos paduotos su melodijomis. Tačiau yra keletas ir labai plačiai žinomų ir dainuojamų dainų, bet jų melodijų neduota (pvz., "Saulelė raudona").

Antrajame skyriuje (ir pirmojo skyriaus pabaigoje) duodamos įvairios dainos iš 1905 m. laikotarpio ir I-os vokiečių okupacijos laikų. Toliau eina įvairių bolševikinių rašeivų sugalvotos "dainos", priežodžiai ir mįslės, pajuokiančios nepriklausomos Lietuvos laikus ir garbinančios dabartinį okupantą — dėmesio nevertas propagandinis šlamštas.

Okupanto garbintojai labai kruopščiai surinko visokius niekus, pajuokiančius neprikl. Lietuvos laikus, tačiau "nematė ir negirdėjo" tokių dainelių, kaip "Stalins maišą nešė, Leninas atrišo — pilna Lietuvėlė ubagų priviso" ir panašių, o taip pat rinkinyje nėra nė vienos lietuvių partizanų dainos.

Knygoje yra 22 įvairios iliustracijos — senieji lietuvių muzikos instrumentai, dainininkės, įvairių senų leidinių nuotraukos ir autoriai bei dainų švenčių vaizdai. Knyga gražiai iliustruota lietuvių liaudies meno motyvų vinjetėmis ir užsklandomis (dail. T. Kulakausko darbas).

Knygos redaktorius Eug. Matuzevičius, korektorė P. Petraus kaitė, išleista 10,000 egz.

---

2. Mokinio Biblioteka **K. Donelaitis,** sudaryta pagal Lietuvos TSR Švietimo ministerijos programą, Valstybinės Pedagoginės Literatūros leidyklos leidinys, Kaunas, 1956 m., 88 pusl.

Šioje knygutėje K. Donelaitis patiekiamas okup. Lietuvos mokykloms. Pačioje pradžioje yra neilga L. Gineičio įžanga, kurioje jis skaitytojus supažindina su K. Donelaičiu, jo kūryba ir to meto socialine santvarka Maž. Lietuvoje, ypatingai iškeldamas tai, kad Donelaitis savo kūryboje visur labai neigiamai apdainavo to meto visokius ponus ir skriaudėjus, bet su didele meile ir šiluma pavaizdavo skriaudžiamuosius būrus baudžiauninkus, kuo, esą, K. Donelaitis "garbingai atsistojo tarybinių tautų įžymiausių praeities poetų gretoje". Tik L. Gineičiui nepatinka, kad K. Donelaitis savo kūryboje neagituoja skriaudžiamuosius sukilti ir kovoti prieš skriaudėjus, bet pataria "susitaikyti su esama padėtimi". Tačiau — "atmetę poemos autoriaus siūlomą išeitį, mes gėrimės jo sukurtais meniškais baudžiauninkų buities vaizdais, mokomės nekęsti išnaudotojų".

Toliau eina K. Donelaičio poema "Metai" (sutrumpintai), paimant iš visų keturių dalių gražesnius ir charakteringesnius gabalus, ir šios jo pasakėčios: Lapės ir gandro česnis, Rudikis jomarkininks, Šuo Didgalvis, Vilks provininks ir Ąžuols gyrpelnys.

Knygos redaktorė J. Arbačiauskaitė, iliustracijos dail. V. Jurkūno, viršelis dail. J. Gaučo, men. redakt. L. Rymeikis, technikinis red. S. Mikalauskas, korektorė J. Gervienė, išleista 15,000 egz.

KRONIKA

● **Rašytojas kun. Stasius Būdavas** praeitą rudenį persikėlė iš Maine į Floridą. Apsigyveno Miami mieste, Corpus Christi klebonijoj, kur numato ir ilgiau pasilikti. Turi spaudai paruošęs apysaką iš spaudos draudimo gadynės "Rūsti diena" ir tikisi netrukus ją išleisti. Taip pat atliekamu metu dirba ir prie kitų savo veikalų — lietuvių bei anglų kalbomis.

● **Lietuvaičių Seselių instituto** leidžiamame mimiografuotame lakraštėlyje **LSI** rašo dr. H. Lukoševičius apie šv. Kazimierą, kun. St. Yla — apie lietuvių moralines, socialines, protines ir dvasines ypatybes.

● **Solistė Juzė Augaitytė** gyvendama Philadelphijoje toliau duoda dainavimo pamokas ir ruošiasi koncertams. Artimiausieji jos koncertai numatyti Detroite ir Philadelphijos Šv. Šeimos kolegijoje.

Okupuotoje Lietuvoje

▼ **Ką mano spausdinti.** Okup. Lietuvos Valstybinės Grožinės Literatūros leidyklos vyr. redaktorius yra J. Tornau. Jam vadovaujant jau sudarytas 1957 m. darbo planas. Iš originaliosios literatūros žadama išleisti V. Mykolaičio-Putino "Sukilėlių" I tomą, be to, A. Baltakio, A. Baltrūno, A. Griciaus, A. Jonyno, Eug. Matuzevičiaus, V. Reimerio, J. Šimkaus ir kitų naujas knygas. Šalia to, numatyta išleisti D. Poškos, A. Strazdelio, Vaižganto, V. Kudirkos, B. Sruogos ir S. Nėries raštus.

Iš verstinių dalykų numatyta išleisti: F. Dostojevskio "Pažemintuosius ir nuskriaustuosius", B. Kelermano "Mirties šokį", H. Heinės "Rinktinę", B. Prūso "Lėlę", Ch. Dickenso "Dombi ir sūnų", R. Tagorės "Sudužimą", M. Anderseno-Neksės "Žmonijos kūdikį".

Valstybinės Politinės ir Mokslinės leidyklos vyr. redaktorius T. Butkus pranešė, kad pirmoje vietoje nuspręsta išleisti K. Markso "Kapitalo" I tomą; kartu su tuo pasirodys F. Engelso "Anti-Diuringas". Susigalvota patiekti žmonėms "didelį, apie 800 puslapių iliustruotą rinkinį, nušviečiantį Lietuvos darbo žmonių revoliucinio judėjimo istoriją". Taipgi numatyta išleisti: J. Jurginio brošiūrą apie 1905-1907 m. revoliucijos įvykius Vilniuje; knygą apie 1863 m. "valstiečių sukilimą Lietuvoje" bei "apie Suvalkijos valstiečių judėjimą 1935-36 metais".

Metų pabaigoje žada išeiti iš spaudos eilė monografijų apie dailininkus ir artistus: V. Drėmos "P. Smuglevičius", T. Adomonio "Vincas Grybas", P. Gudyno "J. Laurinkus", V. Mikštaitės "Kipras Petrauskas" ir J. Umbraso knyga apie Valstybinio Akademinio Dramos teatro darbą.

Žadama išleisti ir kalbos mokslo knygų. Pradedama leisti rašomosios kalbos tėvo ("lietuvių literatūrinės kalbos pagrindėjo) J. Jablonskio raštus. 1957 m. išeis tų raštų tik vienas tomas. Be to, žadama išleisti A. Laigonaitės "Dabartinės lietuvių kalbos kirčiavimą", I. Endzelino "Baltų kalbų garsus ir formas", "Pirmąją lietuvių kalbos gramatiką" ir p.

Žadama "staigmena" ir "literatams", nes, girdi, Lietuvių kalbos ir literatūros institutas paruošęs "Lietuvių literatūros istorijos" I tomą. Pažymėtina, kad ligi šiol okupuotoje Lietuvoje panašios knygos, kuri galėtų būti vadovėliu vidurinėje mokykloje, nebūta. Matyt, vis sunku buvo susidoroti su vadinamu "palikimu". Šiuo metu, kada pradėti leisti Maironio, Vaičaičio, Biliūno raštai su komentarais, matyt, nusistatyta mėginti.

Pagaliau numatyta išleisti knygų apie Trakus (A. Medonio), Vilnių (V. Uždavinio) bei Palangą (J. Sadausko ir L. Kiauleikio). **(j. k.)**

Bučkiai ir bakterijos

Baltimorės Miesto kolegijos laboratorijose buvo pravesti tyrimai — kiek bakterijų galima perduoti lūpomis ir burna. Buvo paimtos lūpų nuospaudos vyrų, moterų, nerūkančių ir rūkančių, turinčių slogą ir apšašusių, turinčių lūpų dažus ir neturinčių. Nuospaudos buvo paimtos ant sterilizuotų stiklelių, kurie paskiau buvo palaikyti iki dviejų parų šiltoje, žmogaus kūno temperatūroje.

Atrasta, kad abiejų lūpų atspaudose bakterijų kolonijos svyravo — tarp 25 ir 278. Įskaitant ir virusus, nustatyta, kad bučiuvimasis gali būti perdavimas slogų, influenzos, plaučių uždegimo ir kitų virusų. Eksperimentai nustatė, kad bučiuojantis netgi galima perteikti lūpų apšašimus. Juo ilgesnis pasibučiavimas, tuo daugiau bakterijų perduodama. Sausos lūpos mažiau bakterijų perteikia. Blogas burnos kvapas turi ryšių su gausesniu bakterijų kiekiu.

Apie 95% lūpose esančių bakterijų paprastai yra nekenksmingos. Prausimasis, dantų valymas mažina bakterijas lūpose ir burnoje. Tačiau asmenys, turintieji slogą, influenzą, rhinitis, virus X, užimtą gerklę ar plaučių uždegimą jokiu būdu neturi būti bučiuojami į lūpas. Apie tai praneša žurnalas "Science Digest".

Sintetinis hormonas

Cornell universiteto chemikai, vadovaujami prof. Vincento du Vigneaud, įstengė sintetiniu būdu sudaryti antrą hormoną, kurį gamina pituitarinė liauka. Tas hormonas pavadintas vasopressin ir jis veikia pakeldamas kraujo spaudimą ir sumažindamas šlapumo tekėjimą. Kiek anksčiau prof. du Vigneaud sintetiniu keliu pagamino pirmą pituitarinės liaukos normoną — oksitociną, kuris svarbus gimdyvėms ir kūdikių maitintojoms.

Siunčiame pinigus į
LIETUVĄ
ir visas kitas šalis.

Turime tiesioginį ryšį telegramu ar oro paštu.

Pristatymas pilnai garantuotas, ir jums persiunčiame kvitą su asmens parašu.

Dėl pilnesnių informacijų rašykite arba telefuonuokite — Foreign Department FRANKLIN 2-4100.

AMALGAMATED TRUST & SAVINGS BANK
111 So. Dearborn Street
Chicago, Illinois

Dabar jūs galite pirkti BABUŠKA BRAND FARM STYLE CHEESE-SŪRĮ čia pat Chicagoje. Pagamintas senovišku būdu "taip, kaip bobutė kad gamindavo." Gaunamas jūsų apylinkės krautuvėje arba reikalaukite, kad jo parūpintų tuojau pat.

Delicious food expertly served in cheerful, spacious dining halls
Weddings ● Showers ● Anniversaries ● Banquets ● Conventions
Be a guest at your next party
Make reservations today!
KAYS KATERING KITCHEN
7547 Irving Park TU 9-7289
Evenings call AV 3-0860

N. TOLWINSKY, M.D.
ANNOUNCES THE OPENING OF HIS OFFICE
FOR THE PRACTICE OF
OBSTETRICS and GYNECOLOGY
Hours By Appointment MAjestic 3-6666
1709 Washington St. Waukegan, Illinois

S. A. Dekowski, M. D.
Announcing the opening of his office in the
NEW RUTHERFORD DOCTORS BUILDING
6737 ARCHER AVE.
Office Hours:
Mon., Tues., Thurs. and Fri.
1 to 4 p. m. and 5 to 8 p. m.
Wed. 5 to 8 p. m.
Sat. 1 to 5 p. m.
POrtsmouth 7-1223
Emergency call PO 7-7374

Krautuvėje "MARGINIAI" adresu: 2511 W. 69th Str., Chicago 9, Ill., galima gauti gražiausi liaudies meno išdirbiniai, knygos, žurnalai, taip pat galanterija.

Comptometro-Mašinraščio Mokykla Pradeda Pavasario Semestrą
Tuoj mesk dulkiną fabriką, nes jūsų laukia darbas švarioje raštinėje. Skambink mokyklos vedėjui P. Kesiūnui — tel. WAlbrook 5-4315. Mokyklos adresas: 5543 S. Albany Ave.

Pasilinksminimui — praleiskite vakarą čia!
MARIE SHAW'S CLUB EVERGLADE
Jūsų šeimininkai Tex Rose ir Budd Gloff
Užkandžiai biznieriams nuo 11 v. r. iki 3 v. popiet
Pietūs nuo 7 v. v. iki 3 v. r.
LAUKITE GRAND OPENING!
Kokteilių valanda 3 v. popiet iki 7 v. vak.
GArden 2-9838 2501 W. 95th St.
MEET AT

Yra kalbama mieste, kad STEIN TEXTILE BENDROVĖJE rasite didžiausią pasirinkimą už nebrangias kainas įvairių vilnonių, šilkinių, medvilninių, užuolaidoms ir uždangalams medžiagos. Taip pat ir paltams medžiagų vyrams ir moterims.

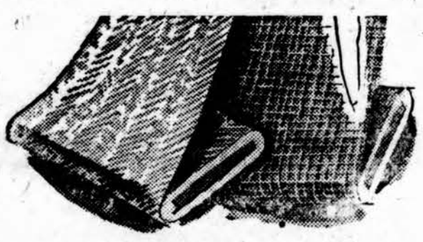

STEIN'AS turi metinį išpardavimą, štai pavyzdys kainų:
Geriausios ANGLIŠKOS bei "worsted MEDŽIAGOS kostiumams, kurių kainos paprastai yra $9.80, dabar tik .. $4.50
Visokiausių pamušalų už pigias kainas. Spausdintas šilkas ir blaunamas "Sil-O-Shan", "antique taffeta", paprastai $1.98, dabar tiktai ..... 98c.
60 colių vilnonės medžiagos ir "flannel" vyriškiems ir moteriškiems kostiumams tiktai $1.89
48 colių užuolaidoms bei uždangoms medžiagos, vertės iki $2.98, tiktai $1.39
Grynų spalvų Fortisan ir Metallic Cloth užuolaidoms tik $1.09

Atvykite į STEIN TEXTILE ir patys įsitikinkite. Su kiekvieniu pirkiniu virš $20.00 gausite vienai suknelei medžiagos kaip dovaną.

Pas STEIN'Ą jūs rasite didelį pasirinkimą nuotakoms, kaip tai "laces", satiną, taffetą, "brocades", Shantung, ir t. t. Taip pat liekanas medžiagų pamušalams už baisiai pigias kainas.

STEIN TEXTILE CO.
1306 SOUTH UNION AVENUE
1 blokas į rytus nuo Halsted St., 1½ bloko į pietus nuo Roosevelt Rd. Atdara 7 dienas savaitėje iki 5:30 val. vak.
Tel. MOuroe 6-8152.

AUDYKLA JUOSTA
KAZYS PRIŠMANTAS, sav.
1805 West 46th Street
Chicago 9, Ill. Telef. LAfayette 3-3085
Gamina: juostas, takelius, juosteles, pagalvėles, tautinius drabužius, įvairias užuolaidas ir kt. dalykus. Parduoda: gintaro ir medžio gaminius ir Alice Stephens ansamblio plokštelių albumus.

K. GASIŪNAS SIUVĖJAS MOTERŲ RŪBŲ
Priima moteriškų kostiumų ir paltų užsakymus. Iš įvairių kailių užsakyti paltai duodami išmokėjimui. Jie toli pralenkia savo kokybe gatavus ir pigiau kainuoja.
6715 SOUTH MARSHFIELD AVENUE
Chicago 36, Illinois . . . Tel. REpublic 7-6329

Padėkime Artimiesiems Lietuvoj ir Sibire
PASINAUDOKITE mūsų lietuvišku, sąžiningu ir pigiu patarnavimu, užsakydami maistą, vaistus, avalynę ir angliškas medžiagas. Išsirinkite patinkamus siuntinius, kartu su adresais ir money orderiu pasiųskite mums, ir Jūsiškiai su dėkingumu minės Jus. (Į Azijos Sibirą $1.40 daugiau). Garantuojame 100%.

No. 8 ..... $13.34
20 sv. cukraus
No. 9 ..... $23.00
20 sv. k. taukų
No. 22 ..... $29.61
2 sv. gr. pupelių kavos
1 sv. 2 ozs. šokolado
2 sv. sviesto
4 sv. 7 ozs. ryžių
2 sv. 3 ozs. bec. lašinių
4 sv. 7 ozs. K. taukų
1 sv. kumpio
1 sv. arbatos
1 sv. 2 ozs. Sk. muilo
No. 30 ..... $14.66
20 sv. pirmos rūšies kvietinių miltų.
No. 31 ..... $18.11
5 sv. kvietinių miltų
5 sv. cukraus
5 sv. ryžių
4 sv. 7 uncijos k. taukų
No. 36 ..... $31.95
2 sv. kumpio
2 sv. Salami dešros
2 sv. bec. lašinių
2 sv. 3 ozs. K. taukų
1 sv. Pupelių kavos
2 sv. sviesto
1 sv. Cukraus
1 sv. pieno miltelių
1 sv. šokolado
14 ozs. kokavos
15 ozs. razinkų
200 cigarečių Chesterfield
No. 38 ..... $18.17
20 sv. ryžių
No. 40 ..... $26.00
15 sv. bec. lašinių
5 sv. Salami dešros
PATRIA GIFT PARCEL COMPANY
3741 W. 26th St., Chicago 23, Ill.
Tel. CR 7-2126
Dirbame kasdien nuo 9 iki 6 val.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
IR RUSIJĄ
CENTRAL PARCEL SERVICE YRA VIENINTĖLĖ ĮSTAIGA CHICAGOJE, INTURISTO ĮGALIOTA.
Aukštos kokybės vilnonės angliškos medžiagos. Standartiniai audinių siuntiniai. Standartiniai maisto produktų siuntiniai.
Anti-Polio serumas, streptomicinas, cortisonas, serpasilis ir kitokie vaistai pristatomi or paštu per keletą dienų.
Reikalaukite mūsų naujų katalogų. užsakymai be eilės priimami.
Jei norite pasiųsti Jūsų pačių sudarytą siuntinį — prašome paskambinti dėl susitarimo — WAbash 2-9354. Mes žymiai padidinome savo tarnautojų skaičių ir dabar galime priimti Jūsų siuntinius daug greičiau, negu pirmiau priimdavome.
Mūsų greitas ir patikimas patarnavimas yra gerai žinomas čia ir Lietuvoje. Nuo 1947 metų mes esame pristatę daug dešimčių tūkstančių siuntinių, nepraradę nė vieno.
Atdara nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 9:00 val. ryto iki 4:30 val. po pietų.
CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
Suite 1200, 220 So. State St., Chicago 4, Ill.
Tel. WAbash 2-9354

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GAZOLINO STOTIS
Lyginimas, dažymas, taisomi ir reguliuojami (tune up) motorai, stabdžiai, transmisijos ir t.t. Alyva, baterijos ir padangos. Taip pat mano garaže perkamus duslintuvus įdedu veltui.
(MUFFLERS INSTALLED FREE)

Ford 41-53	$8.25	Murcery 49-51	$8.95
Chev. All 1937-53	8.25	Olds, 6 cyl. 41-50	8.20
Chevrolet 54-55	9.95	Plymouth 42-56	9.95
Chrysler 6, 42-52	9.91	Pontiac 37-54	8.95
Dodge 6, 42-56	9.95	Buick 37-52	12.00

Ir taip pat čia neišvardintiems automobiliams. Išmetimo paipa irgi įdedama veltui, jeigu perkama kartu su duslintuvu.
Darbas atliekamas patyrusių mechanikų. Dirbtuvė atidaryta: nuo 8 v. ryto iki 9 val. vak. Šek. uždaryta.
M. ČESAS
1934 West 59th Street Tel. GR 6-9136

JUCUS SISTERS RESTAURANT
(Naujai) dabar atidarytas
Galima gauti rūgščių kopūstų ir kitų skanių lietuviškų valgių. Atidarytas per visą naktį. 29 metai toje pat vietoje.
1608 W. 47th St., Tel. LA 3-9670

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Siunčiame dėvėtus ir naujus drabužius, medžiagas, vaistus ir maisto produktus. Senus ir naujus daiktus priimame ofise.
Galima siųsti ir paštu.
Visi siuntiniai siunčiami su jau apmokėtu muitu ir pristatymas garantuojamas
REIKALAUKITE KATALOGŲ
Taip pat siunčiame daiktus užsakomus Anglijoje.
Siuntiniai pristatomi gavėjui 5—6 savaičių bėgyje.
T. KUCZEWSKI & COMPANY
4102 Archer Ave. Tel. FRontier 6-6399
Ofisas atdaras: Nuo pirmad. iki šeštad., nuo 9 v. ryto iki 8 v. v.

Pietūs su Cecil B. De Mille

JUOZAS KARIBUTAS, Los Angeles

Su paskutiniuoju filmu "The Ten Commandments" garsaus režisoriaus Cecil De Mille vardas dar labiau išpopularėjo, nuskambėjo po plačiuosius kraštus, kaip religinių filmų kūrėjo. Jis kilęs iš žydų šeimos, visą gyvenimą labai domėjosi religiniais klausimais. Tai plačių pažiūrų, gilios tolerancijos ir nuoširdaus religingumo asmenybė. Už filmą "Dešimt Dievo įsakymų" ateina jam tūkstančiai adresų, telegramų su gilaus dėkingumo ir padėkos žodžiais. Jam skiria dėmesį veldžios žmonės. Jo vardu pavadinamos mokyklos. Jam rengiami pagerbimo rautai. Jam jau 75-ki metai, bet jis pilnas didelių ateities planų ir troškimų. Pirmas jo noras, kad šis filmas — "The Ten Commandments" — sušvitus laisvės saulutei galėtų būti rodomas plačioms masėms anapus geležinės uždangos. Per gerus religinius filmus jis nori eiti į žmones.

"Karalių karalius"

Sutiktąjį jis vis paklausia — "Ar matei filmą iš Kristaus gyvenimo — Karalių Karalius?" Tą filmą jis pastatė 1927 m. Ateidamas į pasimatymą jis atsinešė vieną to filmo paveikslą ir padėjo prieš mano akis, sakydamas, kad "tas filmas man tebėra neužmirštamas".

Tame paveiksle — Kristus paskutinėje vakarienėje. Po paveikslu stambiomis raidėmis užrašas: The Last Supper As Seen In Cecil B. De Mille's "King of Kings". Tas filmas susilaukė daug tūkstančių žiūrovų; buvo rodomas katalikų misijose Kinijoje iki užimant kraštą komunistams.

Susitikimas

Vos įžengus į studijos aktoriams valgyklą, į akis metasi didžiulis paaukštinimas, ant kurio gražiai rėmuose įdėta ta "Dešims Dievo įsakymų" lenta, su kuria Mozė vaidino. Už to gražaus paminklo, sienoje, stovi to paties filmo pavadinimas gražioje šilko juostoje įrašytas. Lankantis gavosi įspūdis, kad ta Paramount studija dar tuo pačiu džiaugsmu tebealsuoja. Iš įvairių pasaulio kampų reporteriai tebelanko tą garsųjį režisorių, klausdami kas davė impulsą, tiek jėgų ir ryžto tokį didelį filmą pastatyti. O jis visiems vienodą atsakymą duoda: "Su Dievo padėjimu man tas visai lengvai sekėsi".

Po valandėlės atėjo prie mūsų stalo ir pats De Mille. Santūrus, malonus. Jis iš karto daro labai gerą įspūdį. Tuojau pareiškė, kad jis lietuvius žinąs šiame krašte, kad lietuviai, nors mažo krašto, bet didelio išsilavinimo ir puikūs žmonės. Labai gerai atsiliepė ir apie mūsų religingumą. Gerokai nustebo, kai iškėliau daugybę įvairiausios lietuviškos spaudos: žurnalų bei laikraščių. Gyvai domėjosi angliškai lietuviškąja spauda, kaip tai: Lituanus, Vilties, Lietuvių Dienų angliškuoju skyriumi ir t. t. Be šių prieš jį ant stalo atsirado dar ir "Draugas", "Tėviškės Žiburiai" ir kiti mūsų laikraščiai. Turėjau garbės jam parodyti straipsnius, kur rašė apie jį ir jo išleistąjį filmą "The Ten Commandments". Visas kopijas, kur buvo apie tą filmą, paprašė palikti, kad galėtų talpinti į jo recenzijų albumą. Jis pasakojo turįs veik iš viso laisvojo pasaulio spaudos įvairiausių atsiliepimų. "Štai bus vienas ir iš Pabaltijo tautų", — kalbėjo jis, vartydamas "Draugo" puslapius.

Pasikalbėjimas

Pats pasakojo, kad jis esąs labai pasipiktinęs vengrų tautos naikinimu. Jam turėjau daugiau papasakoti apie raudonųjų prievartą ir kitose tautose.

— Ar galima filmais nuslopinti tą šlykštų komunistų propagandos melą? — klausė jis. Jam esą įdomu, kad tik antrąjį žmogų susitinkąs iš anapus, tai: Leo Tolstojaus dukterį ir dabar — lietuvį.

Užklausiau, iš kur atėjo idėja pasirinkti "Dešimt Dievo įsakymų" filmo pastatymą.

— Man būnant dar mažam, tėvas augino mus religingai ir jau tada mes turėdavome skaityti Šv. Raštą kiekvieną vakarą. Tai darydavo nepaprastą įspūdį, o vėliau, užaugus, aš gyvai Šv. Raštu susidomėjau.

— Kiek žinau, jūs nedirbate su bet kokiais aktoriais. Ar šie jūsų nei vienas neapvylė?

— Ne. Juos pasirinkau jau nepirmam filmui, tad žinojau jų pajėgumą. Esu labai patenkintas ir ketvertas metų darbo man davė didelį moralinį pasitenkinimą.

— Kaip galvojate, kad Hollywoodas tiek daug blogų filmų išleidžia?

Cecil De Mille ir J. Kaributas

— Mums, senesnio amžiaus filmų atstovams, čia kaip kas yra neįprastai skandalinga, bet reikia manyti, kad susipras ir jaunosios kartos atstovai. Daug kas toje srityje neatidėliotinai taisytina. Daugumas žiūrės iš "biznio" taško, tai už tai nepaiso filmų kokybės.

— Ar buvo kada filme paliesta tema iš Amerikos nepriklausomybės kovų, kur būtų minimas ir ten dalyvavęs lietuvis Kosčiuška?

— Rodos, kad ne. Tema įdomi ir aktuali iš praeities istorijos. Reikia manyti, kad kada nors realizuosis.

Nukrypom prie šiais metais išleistųjų filmų. Jis aiškino, kad jam patikę "Karas ir taika", tik gal kiek tas ilgas bežodinis žygiavimas temdo pabaigą.

"Dešimties Dievo įsakymų" filme minia surinkta iš Palestinos arabų, nepaprastai įvairi, tad buvo labai įdomu išgirsti, kaip sekėsi su tokia vargšų minia tas didelis darbas.

— Tai tikrai paprastų žmonių masė, angliškai beveik nei vienas nekalbėjo, bet vargo nebuvo. Per vertėjus viskas gerai sekėsi, — aiškino jis.

Toliau jis pasakojo, kad nuo mažų dienų jis esąs didelis kovotojas prieš kokią priespaudą-vergiją. Tad dar ir tas jį paskatinęs imtis to filmo pastatymo. O juk dar ir šiandien baisią vergiją neša tie kraštai, kuriuos dengia Geležinė Uždanga.

Su tais žodžiais baigė jis pasikalbėjimą, kuris truko veik visą val. laiko. Išsiskiriant dėkingai paspaudė ranką ir prašė: "Praneškite man, kada jūsų bažnyčioje bus kalbama apie "The Ten Commandments", už ką aš būsiu labai dėkingas". Palinkėjau jam dar daug sveikatos ir dar ne vieną filmą išleisti į pasaulį, kuris pradžiugintų taip, kaip šis jo paskutinysis kad pradžiugino žiūrovus.

KRONIKA

● **Latvių žurnalas.** Tremties latviai "Draugo" spaustuvėje pradėjo leisti savo žurnalą "Dzimtenes Balss" (Gimtinės Balsas). Jo leidėjas-redaktorius yra Norbert Trepsa, o jo pavaduotojas ir administratorius — kun. Boleslovs Baginskis, MIC (2327 W. 23rd place, Chicago 8, Ill). Turinyje — vysk. V. Sloskano ir vysk. A. Urbšo laiškai, dr. A. Dinbergs rašo apie a. a. buvusį Latvijos ministerį dr. A. Bilmanį, konvertitą į katalikybę, kurio 70-tas gimtadienis pripuola vasario 2 d. A. Spurdžs svarsto Baltijos valstybių ir Vokietijos santykių problemas, dr. L. Varna informuoja apie Šv. Tėvo enciklikas Ven grijos reikalais, B. Boginskis dėsto apie Šv. Raštą ir Padavimus. Yra literatūros, kultūros, mokslo skyrius, kuriame aptinkame eilėraščius M. Andžanės, K. Plenciniko, F. Murano, P. Zlanės ir rašinius J. Klidzejs, N. Niekšaniečio. Plati jų kultūrinio ir tautinio gyvenimo bei religinių įvykių apžvalga. Žurnalas iliustruotas, 32 pusl. Jame gražiai paminima rašytojo Ant. Rupainio 50 m. amžiaus ir 30 m. kūrybinio darbo sukaktis.

● **Augštyn širdis** — šitokiu pavadinimu religinio turinio knygą paruošė spaudai kun. dr. J. Prunskis. Veikalas turės apie 350 pusl., paskirstytų į šiuos padalinius: 1) Ar mes žinome, kur skubame? (Gyvenimo prasmė), 2) Ar perskaitei laišką Tėvo, kuris yra Danguje (Šv. Raštas, Kristaus Geroji Naujiena), 3) Didieji žmonės ir religija, 4) ...ant tos uolos Aš pastatysiu Bažnyčią, 5) Šventųjų pėdomis, 6) Meilė ir draugiškumas, 7) Tėvai ir vaikai, 8) Širdies remontas (Tobulybė), 9) Laimės vieškeliais, 10) Duokit man sielas, kitką galite pasilaikyti (Šv. Jono Bosco posakis, panaudotas pavadinti skyreliui apie apaštalavimą), 11) Kentėjimų mokykla, 12) Atgailos ir atsiteisimo dvasia, 13) Ištesėti!, 14) Mirtis ir amžinybė.

Besistengiant vieton laikraščių pumpuojamų kriminalinių aprašymų pateikti daugiau tauraus gyvenimo faktų, čia duodama apie 1,000 pavyzdžių ir apie 2,000 garsiųjų vyrų citatų. Čia knygos formon sutelkti ank sčiau šio autoriaus periodikai skirti dalykai.

● **Lietuvių bičiulis Peet Arumas,** estų kalbininkas, Tartu universiteto prof., lietuvių kalbos žinovas, nuo 1944 metų gyvenąs emigracijoje, Švedijoje, yra išrinktas Švedų mokslo akademijos nariu. Jis yra, be kitų mokslo veikalų, išspausdinęs Mundartliche Texte aus der Geschichte d. litauischen Personalpronomina 1933. Bendradarbiavo N. Lietuvoje leidžiamoje Lietuviškoje enciklopedijoje ir dabar bendradarbiauja tremtyje leidžiamoje Lietuvių enciklopedijoje. Labai gražia ir taisyklinga lietuvių kalba parašo laiškus ar straipsnius redakcijai.

● **Antano Vienuolio** veikalas **Viešnia iš Šiaurės** šiomis dienomis išeina iš spaudos. Ši jaunos mergaitės istorija savo laiku Lietuvoje buvo sukėlusi didelį skaitytojų, ypač jaunesniosios kartos, susidomėjimą ir, nors ji priklauso prie geriausiųjų A. Vienuolio kūrinių, bet dabar Lietuvoje leidžiamuose A. Vienuolio raštuose dėl daugelio priežasčių jai nerasta vietos. "Viešnia iš šiaurės" skirta suaugusiam skaitytojui. Vargšės našlaitės graudi istorija ne vienam suspaudžia širdį ir sukelia minčių. Knyga entuziastingai skaitoma ir jaunimo, kas ypač gera dabar, taip stokojant jaunimui įdomių veikalų. Knygą leidžia Terra. Ji išeis dviemis tomais, po apie 300 psl. kiekviename.

● **Anastazija Tamošaitienė** šiuo metu baigia austi puošniausius kaišytinius Vilniaus krašto tautinius drabužius Chicagos užsakytojams. Dailininkė jau gauna daugybę užklausimų tautiniams drabužiams lietuvių tautinių šokių šventei. Lietuvoje A. Tamošaitienė audė šokių ansambliams, chorams ir S. Šimkaus operai "Pagirėnai" tautinius moterų ir vyrų drabužius. Ji turi iš Lietuvos atsivežusi šimtamečių vyrų ir moterų tautinių drabužių pavyzdžius ir puošnų tautiniams šokiams apavą — odines lietuviškas naginėles.

● **Juozo Tininio** novelių knyga **Sužadėtinė** jau surinkta ir atiduota spausdinti. Knygoje yra 15 novelių, įdomių lengvu pasakojimu, įvairių tematika, stiprių išgyvenimais ir intriga. Juozas Tininis nėra naujas vardas mūsų skaitytojams, jo novelių buvo mūsų periodikoje, ir tokiais kūriniais, kaip "Geiša", "Žilo plauko istorija" ir kt. yra sukėlęs skaitytojų dėmesį ir pasigėrėjimą. Laukiama, kad ir ši knyga bus skaitytojams maloni staigmena ir rimtumu, ir žodžio šviežumu. Knygą leidžia Terra, iš spaudos ji išeis kovo pradžioje.

● **Jievos Simonaitytės,** Mažosios Lietuvos rašytojos, sesuo M. Šiliauskienė, gyvenanti 102 S. 12 str., Easton, Pa., atsiuntė mūsų redakcijai raštą, kuriame praneša leidykloms, kad būtų susilaikyta nuo leidimų Jievos Simonaitytės knygų tremtyje. Sesuo palaikanti laiškais ryšį su rašytoja ir žinanti jos tikrąją nuomonę. Kaip žinome, rašytoja dabar gyvena Lietuvoje ir toliau dalyvauja kūryboje. Sesuo prašo dėl jos raštų leidimo kreiptis į ją, rašytojos seserį, ar į pačią rašytoją, kurios adresą norintiems ji suteiks.

● **Kun. dr. P. Ragažinskas** persikėlė gyventi į Medeliną, Kolumbijoje, kur jisai pakviestas dirbti Katalikų universiteto Filosofijos fakultete. Taipgi ir valstybinis Medelino universitetas jam pasiūlė scholastinės filosofijos katedrą. Gyvendamas pas tėvus saleziečius dr. P. Ragažinskas talkins jų Humanitarinių Mokslų institute, dėstydamas moderniąją prancūzų literatūrą.

● **Bernardą Brazdžionį,** jo amžiaus 50 metų dieną (vasario 2) kolegiškai pagerbė Los Angeles Dailiųjų Menų klubo nariai, susirinkę pas p.p. Mitkus.

Jubiliatas papasakojo įdomių prisiminimų, nutikimų. Išgerti tostai, sugiedota ilgiausių metų.

Platesnis B. Brazdžionio pagerbimas numatomas Los Angeleėje suruošti vėliau.

UŽ LIETUVOS LAISVĘ KOVOT

dar nepervėlu. Agituot ir reikalaut, kad maskoliai kraustytus lauk iš Lietuvos —tai visų gerų lietuvių pareiga.

Rašant laiškus visad vartokite antikomunistinius vokus.

40 įvairių vokų $1.00

Užsakymus ir pinigus siųskite:

DRAUGAS
4545 WEST 63rd STR.,
Chicago 29, Illinois

JOHN F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2 ir LA 3-988
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-98
AMBULANCE DIENA IR NAKT

LIUDĖSIO VALANDOJ
Šaukite
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Air Conditioned koplyčia
REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime koplyčią arčiau jūsų namų.

Telef. REpublic 7-9...
ADOMAS VAITKEVIČIUS
ANGLIŲ IR ALYVOS
PARDAVIMAS
Visų rūšių namų apšildymo sistemos įvedimas, perdirbimas ir pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas
ATLAS FUEL CO.
Aistovas
4919 So. Paulina St
PRospect 6-7960

NUO UŽSISENĖJUSIŲ SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ IR ATVIRŲ ODOS LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENŲ, ATVIRŲ IR SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ nagali ramiai sėdėti ir naktimis miegoti nes jų užsisenėjusios žaizdos niežėjimą ir skaudėjimą senų atvirų ir skaudžių žaizdų uždėkite LEGULO Ointment. Jos gydymo ypatybės palengvins jusų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite ją tapgi nuo skaudžių nudegimų. Ji taipgi pašalina niežėjimą ligos vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina peršėjimą ligos vadinamos ATHLETE,S FOOT, sustabdo džiovinimą odos ir perplyšimą tarppirščių. Yra tinkama vartoti nuo džiūstančios suskilsios odos dedirvinių, odos išbėrimų ir t. t. taipgi tinkama vartoti vaikučiams, kada pasirodo skaudus išbėrimas nuo vystyklų. Ji yra gera gyduolė nuo išviršinių odos ligų. Legulo Ointment yra parduodama po 75 ct., $1.25, ir $3.50. Pirkite vaistinėseChicagoj ir apylinkėse—Milwaukee, Wisc., Gary, Ind. ir Petroit, Michigan arba rašykite ir atsiųskite Money order į

LEGULO, Department D.,
5618 W. Eddy St., Chicago 34, Ill.

Vestuviu nuotraukos ir augštos rūšies fotografijos mūsų specialybė
Precin Photo Studio
Incorporated)
EDVARDAS ULIS, sav.
4058 Archer Avenue
Telefonas VIrginia 7-2481

NAUJI 1957 M. MODELIA
● Televizijos
● Radijai: importuoti ir vietiniai, AM/FM, nešiojami ir kit.
● Fonografai ● Hi-Fidelity
● Įkalbėjimo aparatai
● Dulkiasiurbliai, skutimosi mašinėlės, plaukų džiovintuvai, kavos virduliai, tosteriai, r. masteriai, automatiškos keptuvės ir kt. namų apyvokos reikmenys
● Rašomos mašinėlės
● Elekt. laikrodžiai ir įvairūs kitokie daiktai.
Pigiausiai pirksite ir geriausią patarnavimą gausite inž. A. Semėno įmonėje.
DAINA TELEVISION
sales - service
Sav. Inž. A. SEMĖNAS
3321 S. Halsted — CLiffside 4-5665
Atdara: kasdien 9—6, pirmadieniais ir ketvirtadieniais 9—9

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON, SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO
3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių
Didžiausias Paminklams Plan. Pasirinkimas miesto!
Telef — CEdarcrest 3-6335

ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO WESTERN AVE. CHICAGO, ILL.
1410 SO. 50th AVE. CICERO, ILL.
Telefonai — GRovehill 6-2345 arba TOwnhall 3-2109

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS
Ambulansų patarnavimas dieną ir naktį. Reikale šaukite mus.
Mes turime koplyčias visose Chicagos ir Roselando dalyse ir tuojau patarnaujame
PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
PETRAS P. GURSKIS
659 West 18th STREEET Tel. SEeley 3-5711
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, Ill. Tel. OLympic 2-1003
ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI
1646 W. 46th STREET YArds 7-0781
STEPONAS G. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET REpublic 7-1213
2314 W 23rd PLACE VIrginia 7-6672
VANCE FUNERAL HOME
1424 S. 50th AVE. OLympic 2-5245 ir TOwnhall 3-9687

SPECIALUS BARGENAS
INVENTORIAUS IŠPARDAVIMAS
4 gabalų miegamojo setas,
1 rėmai su spyruoklėmis,
spyruoklinis matracas,
3 vanity lempos, 2 pagalvės
lovai ir 1 mažas kilimėlis $169.95
FELIX A. RAUDONIS, NELLIE BERTULIS, Sav.
ROOSEVELT FURNITURE Co.
2310 W. Roosevelt Road Telef. SEeley 3-4711
Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

1/2% PADIDINA DIVIDENDĄ!
CRANE SAVINGS AND LOAN ASS'N
2555 WEST 47th STREET LAfayette 3-1083
B. R. Pietkiewicz, prez.; E. R. Pietkiewicz, sekr. ir advokatas
Mokame aukštus dividendus. Keičiame čekius. Parduodame ir perkame valstybės bonus. Taupytojams patarnavimai nemokamai.
Pradėkite taupyti atidarydami sąskaitą šiandien. Apdrausta iki $10,000.
Darbo valandos pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 8 val. vakaro antr. ir penk. 9 iki 5; treč. uždaryta, o šešt. nuo 9 iki vidurdienio.

Moterų GYVENIMAS

Redaguoja ST. SEMENIENĖ, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. CLiffside 4-5665; VIrginia 7-0618

MOTINŲ ABEJINGUMAS GRESIA IŠEIVIJAI TAUTINE MIRTIMI

O. ZAILSKIENĖ, Cicero, Ill.

Niekas neabejojame, kad vienas iš pačių didžiųjų tėvų rūpesčių yra tinkamai išauklėti ir stiprias ant kojų pastatyti savo vaikus. Taip pat mums, lietuviams, rūpi ir tautinę gyvybę — tą negęstantį tėvynės meilės žiburėlį — išlaikyti ir perduoti jį jaunajai kartai. Tie visi uždaviniai visu svoriu gula tėvų, o ypač motinų, pečius. Mokyklos ir organizacijos yra tik tėvų-šeimų talkininkės.

Kai pamirštame savo krašto duonos skonį

Tad susimąstykime, ar mes, motinos, pilnai atliekame savo paskirtį išeivijoje? Ar lengvai pasiekiami patogumai ir niekuo nevaržoma laisvė nebus atėmusi iš mūsų tą garsųjį lietuvės motinos visų priespaudų metu parodytą atsparumą ir daug kitų lietuviškų bruožų? Ar tik nepradedame užsnūsti ant praeities laurų? Nesekaitant okupantų, didžiausias mūsų šių laikų priešas — **n u t a u t ė j i m a s.** Nutautėjimas, anot J. Vaičiūnienės, visos išeivijos eina nesulaikomai, nejuntamai. Jis prasidėjo nuo tos dienos, kai tik palikome tėvynę, kai tik nustojome jautę jos žemės dvasios veikimą, kai netekome galimybės iš tikrųjų šaltinių pasipildyti **išsineštus tautinius išteklius,** kai nutolome nuo savo tėvynės krantų, kai mus pradėjo veikti svetimi vaizdai, svetima gamta, kitos kultūros, kai pradėjome lietuviškus papročius keisti į svetimuosius, kai pradėjome savo gražiąją kalbą darkyti svetimais žodžiais ar posakiais ir kai pamiršome savo k r a š t o d u o n o s s k o n į.

Jei nesulaikomai mažėja ištekliai tų, kurie juos išsinešėme, tai ką bekalbėti apie jaunimą, kuris tuos išteklius turi semtis iš vyresniųjų? Jeigu tie lietuviško charakterio bruožai su ypatingu rūpestingumu ir meile nebus skiepijami savo tėvynės jau neatsimenantiems, ar jos ir visai nemačiusiems, tai jiems greit viskas bus vistiek. Greitai mes su jais nebesusikalbėsime. Vieni kitų nesuprasime. Jie žus savo tautai. Taip prarado didesniąją savo priaugančios kartos dalį dabartinių išeivių pirmtakūnai. Tai yra nustolis ne tik Lietuvai, bet ir tėvams, ypač motinoms.

Motiniškos globos būtinumas

O tai įvyko dėlto, kad motinos, norėdamos padidinti savo vyrų anais laikais labai kuklius uždarbius, kartu su vyrais išeidavo į darbą, vaikus palikdamos be motiniškos globos bei įtakos. Grįžusi iš darbo, reta kuri motina galėjo su vaikais bendrauti, nes buvo perdaug išvargusi. Tas pats kartojasi ir dabar, nors ekonominės sąlygos daug geresnės, bet kartu ir palankesnės tarp tėvų ir vaikų šilumai sumažėti ir nutautėti. Bijome, kad mūsų gyvenimas išeivijoje neprilygtų Anykščių Šilelio likimui. Nuostabiai gražus buvęs, anot poeto vyskupo Antano Baranausko, Anykščių Šilelis, pilnas plačiaškių ąžuolų, uosių beržų, tiesių, dangų remiančių pušų, krūmų, uogienojų, grybų, paukščių ir jų balsų, žvėrių ir žvėrelių.

Tačiau atėjūnų rusų verčiami žmonės per eilę metų iškirto, išnaikino šilą. Atžalynu, tačiau, niekas nebepasirūpino. Ir liko iš didingo šilelio tik:

Kalnai kelmuoti, pakalnės nu-
/plikę...

Mišrios vedybos — kelias į nutautėjimą

Verkia lietuvė, ašarėlės byra,
Kad pamylėjo kito krašto vyrą.

Čia teisingai poetas Adomas Mickevičius pavaizduoja nelinkmą likimą lietuvaitės, pasirinkusios savo gyvenimo draugu kitatautį. Mišriose šeimose harmoningas gyvenimas bei palaima — retenybė. Mišrios vedybos greičiausias nutautėjimo kelias. Paprastai tokios šeimos lietuviai, dėl savo antrosios pusės nejaukiai jausdamiesi savo gimių ir lietuviškos bendruomenės tarpe ir vengdami galimų priekaištų, visai dingsta iš lietuviško horizonto. Apie vaikų lietuviškumą ir kalbėti netenka. Meilė akla ir atkakli. Kai jau vieną kartą meilė įsiliepsnoja, sunku ją užgesinti. Tad nežaiski, jaunime, ugnimi. O vyresnieji darykime viską ,kad mūsų jaunimui būtų malonu bendrauti ir linksmintis savųjų tarpe. Rūpinkimės, kad mūsų pramogos savo meniniu lygiu prašoktų kitų rengiamas panašias pramogas.

Kai teka Lietuvos kraujas

Kai tėvynė sunkiai kenčia dėl nutekėjimo kraujo, mes stiprinkime savąjį, kad, laikui atėjus, galėtume jį perlieti į nusilpusios tėvynės gyslas. **Todėl mes neturime teisės pasitraukti iš kovos lauko** ir, kur nors susisukus šiltą gūžtą, apsamanoti svetimomis samanomis. Lietuviškos visuomenės, tėvų, o ypač motinų, atsakingumas už jaunąją kartą išauga iki augščiausio laipsnio. **Lietuvių motinų abejingumas gresia išeivijai tautine mirtimi.**

Turime išmokyti jaunimą branginti viską, kas sava, **pirmiausia gimtąją kalbą,** tą, anot, Daukšos, **tautybės sargą, vienybės motiną,** branginti tautos žodinę kūrybą, lietuvišką knygą, žurnalus, laikraščius, lietuvišką gyvąjį žodį radijo vaalndėlėse, koncertuose ,teatruose, lituanistinėse mokyklose, pamaldose, minėjimuose, branginti savo tėvų žemę, pažinti savo tautos istoriją; išlaikyti namuose ir viešumoje lietuviškus papročius; didžiuotis lietuviškumu, kaipo brangiausia žmogaus-lietuvio vertybe, kad tas lietuviškumas jaunimui būtų realus, gyvas, būtinas, kaip maistas, miegas, poilsis, bet ne pramoginis, pasireiškiąs tik tautinėse šventėse, minėjimuose.

Panaudot visas progas

Šios taip svarbios vertybės neįeis į jaunimo širdis, jei kartu su jaunimu šių tautinių momentų neišgyvensime, kartu su juo jais nesidžiaugsime. **Jei jau nimas eis sau, mes sau, viskas bus prarasta.** Todėl, mielos motinos, tautiniam savo vaikų auklėjimui panaudokite kiekvieną progą. Atšvęskime su visomis tradicijomis didžiąsias religines šventes bei tautines sukaktis. Ruoškime lietuvišką programėlę savo vaikams jų gimimo ar vardo dienos proga. Sveikiname v. s. Lidiją Čepienę, kuri savo straipsniuose "Šeimos vakarojimai", duoda gražių pavyzdžių, kaip pasiruošti tokioms šventėms. Žurnale "Moteris" motina Miežinienė aprašo, kaip ji savo dukrelę išmokė skaityti, rašyti ir kaip jos, pašnekesių sudomintos, su noru skaito jaunimui skirtas knygas, laikraštėlius.

Išvyka į tėviškę

"Grožis, anot esteto Kingsley, yra Dievo rankraštis, Dievo šventovė, stovinti prie kelio". Rūpestingos motinos rankose atsiras gražiųjų Lietuvos vaizdų albumas. Ten, žiūrėk, prie kelio Rūpintojėlis ar kryžius, o už jo, kaip marios, žiemkenčių laukai. Ten toliau dunkso sodybos, dangų remia balti bažnyčios bokštai. Ten, žiūrėk, ir šilas... Jei dar atsiskleis Poezijos Antalogijos lapai ir nuskambės parinkti rimai ir viena kita dainelė (prof. Balio Tautosakos lobyne visko apstu), tokia išvyka bus atnešusi neaprašomos naudos. Net ir tie vaikai, kurie Lietuvos neatsimena, susidarys mielą, ne išdildomą tėviškės vaizdą. Tad, jei tik panorėsime, lietuviškai prabils ir šio krašto šilai, ežerai, upės, kalneliai, laukai.

Lietuvos Laisvės statula

Pagrindinė lietuvybės išlaikymo tvirtovė yra šeima. Ypatingai šeimos židinio saugotoja, motina. Visa išeivijos ateitis daugiausia sudėta į jos rankas. Jai tenka nepaprasta garbė ir atsakomybė.

Apdovanota lietuvė daktarė

Teko patirti ,kad Chicagos Community Fund 1956 metų Oscar premija pripažinta ir įteikta amerikietei lietuvei **dr. Emily Krukas** už pasidarbavimą ir pasiaukojimą Chicagos visuomenės labui.

Šia proga malonu pastebėti, kad dr. E. Krukas ir lietuvių visuomenėje nėra svetima. Ji lankosi lietuvių parengimuose, dalyvauja minėjimuose ir ypatingai gražiai atsiliepia apie naujųjų ateivių jaunimą. Ji paremia mūsų skautus medžiaginiai, o, atsilankydama į jų parengimus, nesivaržo atsivesti amerikiečių ir supažindinti juos su mūsų jaunimu.

Be to, dr. E. Krukas rodo savo nuoširdumą ir atskiriems asmenims. Atsilankiusi, kaip gydytoja, pas vieną lietuvę pacientę, pastebėjo ,kad ši gyvena gana skurdžiai. Patyrusi, kad tokio gyvenimo priežastimi yra tos pacientės intensyvus šelpimas gausios ir ligų pakirstos šeimos bei giminių anapus vandenyno, dr. E. Krukas aprūpino tą moterį baldais, baltiniais, indais ir kitokiais būtiniausiais daiktais. Ji, po savo tiesioginio darbo, atvykdavo pas tą pacientę su staliaus įrankiais, siuvama mašina ir iki vėlyvos nakties taisė begriūvančią kambario perskyros sieną, tiesė elektros laidus, siuvo langams užuolaidas ir t. t. Ji paaukojo daug valandų savo poilsio, kad toji pacientė turėtų jaukų ir patogų kampelį.

Linkėtina šiai neišdidžiai ir geraširdžiai Amerikos lietuvaitei, dr. E. Krukas, dar labiau suartėti su mūsų lietuviškąja visuomene ir įsijungti į bendrą kavą už savo ir mūsų visų tėvų žemės — Lietuvos išlaisvinimą.

N. G.

Lietuvaitės šokėjos

Gabrela Mistral

Pirmasis sonetas

(IŠ „SONETOS DE LA MUERTE")

Iš užšalusios nišos, kur žmonės paliko tave,
Aš nuleisiu tave į žemą, šeimyniškąją žemę.
Žmonės užmiršo, kad turiu atsigulti pamiegot
Ir sapnuot ant pagalvės tos pat, kur vizijos mūsų sapnuotos.
Po to aš įkelsiu tave į lovą šeimyniškoj žemėj
Su rūpesčiu motinos, globiančios miegantį vaiką.
Ir žemė taip švelniai pasups
Tavo išvargintą kūną, palietusi jį.
Tada išblaškysiu aš žemę ir pelenus rožių,
Kur amžiais įkalinti liks palaikai
Šviesiose azūrinio mėnesio dulkėse.
Ir giedosiu didingai aš tą savo kerštą,
Kaip tave palieku toj bedugnėj gilioj,
Ir niekas ranka ten nesieks kovot su manąja
dėl tavo kaulų saujos.

Malda

(IŠ „DESOLACION")

Štai ilsiuos čia, Viešpatie, veidą nugręžus
į dulkes, ir kalbuos su Tavim pro
prietemas,
pro visas prietemas, kurios eina
per gyvenimą visą,
jei Tu ilgai netarsi man žodžio, kurio laukiu aš.
Aš varginsiu Tavo ausis maldom ir dejonėm,
aš, bailus kurtas, laižysiu Tavo apsiausto kraštelį.
Tavo mylinčios akys nepabėgs nuo manęs,
Tavo kojos neišvengs mano ašarų karšto lietaus.
Tark pagaliau atleidimo žodį. Jis paskleis
vėjuj šimto kvapniųjų žibuoklių kvapus,
kai jos atsidaro; visi vandens spindės;
tyrai pražys, ir grindinio akmens
žaibuos.
Tamsios akys laukinių žvėrių sudrėks,
ir gyvieji kalnai, kuriuos iš akmens Tu iškalei,
verks po baltais antkiais savo sniego dribsnių;
visa žemė žinos, kad atleidai.

Vertė A. T y r u o l i s

Gabr. Mistral – moderni poetė

DR. A. ŠEŠPLAUKIS, New York, N. Y.

Gabrielė Mistral, š. m. sausio 10 d. mirusi Long Island, New Yorke, yra viena žymiausių ne tik Čilės, bet ir aplamai Pietų Amerikos poečių.

Keli G. Mistral gyvenimo bruožai

Lucila Goday Alcayaga, literatūros pasaulyj žinoma Gabrielės Mistral vardu, gimė 1889 m. balandžio 7 d. Čilėje, nedideliame Vicuna miestely, garsiame Elqui slėnyje, kur, kaip sakoma, auga saldžiausios vynuogės ir mistiniai individualistai. Tėvai buvo neturtingi, pats tėvas buvo kaimo mokytojas ir „paladorius", savo rūšies minezingeris, eilių rašytojas kaimo šventėms. Mergaitė lankė kaimo mokyklą, gimtojo miestelio pedagoginį licėjų ir pedagoginį institutą Santiago.

Miesto gyvenimas Lucilos neviliojo, ir ji prašėsi skiriama mokytojauti į provinciją, į pačius nuošaliausius Čilės užkampius. Pamilo kaimo mokyklą, vaikus išmokė savo pačios kurtų eilių, dainelių. Gyveno Kordiljerų kalnų pepėdėse, ir tatai turėjo žymios **įtakos jos kūrybai.**

1931 m. G. Mistral gyveno Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir dėstė ispanų istoriją ir civilizaciją Middleburgo ir Barnado kolegijose prie Columbia universiteto New Yorke. Bene 1936 m. Čilės vyriausybė įstatymo keliu pripažino jai konsulo titulą ligi gyvos galvos su teise pasirinkti vietą, tinkamiausią sveikatai ir kūrybai. Kurį laiką dirbusi J. Tautų Moterų statuso pakomitety, Mistral buvo konsulu Santa Barbara, Cal. 1946 - 48 m., po to dvejus metus Meksikoj, o 1951 - 52 Neapoly. Nuo 1953 gyveno Roslyn Harbor. Buvo netekėjusi, ir mėgo labiau būti vadinama Sinjorita Mistral kaip tikrąja pavarde. Buvo augšto ūgio, tvirtų bruožų, tamsios pietietiškos veido spalvos, nuolat su šypsniu lūpose.

Žvilgsnis į G. Mistral kūrybą

Gabrielė Mistral — moderni, veržli naujų kelių poezijoj jieškotoja. Nors ir būdinga, kad ji savo slapyvardę pasirinko iš 2 žymiųjų poetų — italų Gabriele d'Annunzio ir prancūzų — Frederic Mistral — tačiau jos poezija brendo ispanų mistikų šv. Jono nuo Kryžiaus ir šv. Teresės tradicijoj. Tik G. Mistral mistika ne uždara, bet praktinė, išsilenkianti iš klasinės poezijos tradicijų. Ji jieško žodžiui laisvės, jieško laisvo ritmo. Šiuo atžvilgiu ji panaši į Paul Claudel, Gertrūdą Le Fort, net T. S. Eliot. Dar jos kūrybai turėjo įtakos rusų rašytojai, taipgi Rabindranath Tagorė.

Pats pirmasis G. Mistral poezijos rinkinys buvo Mirties sonetai (Sonetos de la Muerte), parašyti dar 1914, mirus jos mylimajam, dėl kurio mirties iš dalies kalta jautėsi ir pati poetė. Sakoma, kad už tuos sonetus, svarbiausia, ji vėliau, 1945 m., gavusi ir Nobelio premiją, nors tų sonetų paskelbimas buvęs jos tarnybos pakeitimo priežastimi. Literatūros kritikai aiškina, kad toji tragiška meilė poetę nuvedusi į Kristaus meilę, kurios irgi apstu jos kūryboj. Meilės tragiškume būta ir kilnumo. „Ji mylėjo dar ir tada, kai jau tenka nusivilti ir nusiminti", sako H. Falegria (plg. jo G. Mistral, Pan American Union, t. 80, p. 31). Po to G. Mistral poezijos svarbiausias motyvas — sunaikinimo transmutacija.

Žymiausias G. Mistral poezijos rinkinys yra Desolacion (Sunaikinimas), rinkinys eilių, surinktų jos draugų ir gerbėjų New Yorke ir paskelbtas pirmąkart 1922 m. Čia jau iškyla svarbiausi G. Mistral kūrybos šaltiniai ir motyvai — šv. Raštas, sielos ir gamtos pergyvenimai, socialinis gyvenimas. Čia taip pat iškyla jos misticizmas ,taipgi jos poetinis savarankiškumas, besireiškiąs stipriu, sakytum, rytietišku aistringumu, hoelderliniškiu jausmų bangavimu ir, lyg fontano srovė, jų kritimu į pirmapradį šaltinį — augštesniojo, dangiškojo tėviškumo idėją.

Švelnumas ir Sunaikinimas

1924 m. G. Mistral išleido eilių rinkinį vaikams, pavadintą Tenura (Švelnumas), kur šalia mokyklinių temų apstu ir ankstesniojo misticizmo. Tačiau poetė vaikų eilėmis jau buvo populiari prieš tų eilių paskelbimą. Naujas jos poezijos bruožas — poezija prozoj, nors ir primena R. Tagorės Gitanjali poetinį romaną.

1938 m. Buenos Aires buvo išleistas G. Mistral rinkinys Tala (Sunaikinimas), kur aiškiai stojama prieš politinę diktatūrą. Poetei jau seniai rūpėjo socialinės reformos, dėl to ji taip labai stoja už nelaiminguosius vargšus, persekiojamuosius ir paverg tuosius. Ta prasme buvo dirbamas jos diplomatinis bei politinis darbas.

Gabrielė Mistral savo kūryboj yra prabilusi nauju, individualiu ir tvirtu poetiniu žodžiu. Savo pedagogine ir diplomatine veikla yra prisidėjusi prie žmoniškumo ugdymo, kaip tą pat yra darę kiti — kartu rašto ir viešosios tarnybos žmonės, kaip anglų Geoffrey Chaucer, prancūzų Paul Claudel, amerikiečių Washington Irving.

IŠ MOTERŲ PASAULIO

★ **Dantų gydytoja Izabelė Bliūdžiūtė-Mašalaitienė** mirė Lietuvoje 1956 m. gruodžio 3 d. po trumpos ligos. Palaidota Marijampolės kapinėse. Šią liūdną žinią apie tetos mirtį šiomis dienomis gavo iš Lietuvos čikagiškė Aldona Bliūdžiūtė-Ruokienė.

★ **Emilija Bliūdžiūtė,** baigusi Gamtos-Matematikos fakultetą ir dėsčiusi gamtą bei matematiką augštesnėse klasėse Ukmergės gimnazijoje, vėliau Marijampolės gimnazijoje, mirė 1954 m. lapkričio mėn. širdies liga. Palaidota Marijampolės kapinėse. Vienu laiku ji buvo Ukmergės gimnazijos direktore.

★ **Šatrijos Ragana** gimė 1877 m. vasario 24 d. Medingėnuose. Mirė 1930 m. liepos 24 d. Šį mėnesį sukanka 80 metų nuo jos gimimo.

★ **Viktorija Tubelienė,** dalyvavusi Filatelistų parodoje Vyčių salėje, gavo eilę dovanų. Ji buvo apdovanota Topical award ir Historical award.

★ **D. Augienė, A. Jasaitytė, O. Krikščiūnienė, dail. J. Paukštienė** ir **A. Šimaitienė** dalyvavo pas St. Semėnienę pasitarime "Moters" žurnalo reikalais. Buvo svarstoma surinkti kuo daugiau straipsnių, beletristikos, poezijos, žinių, vaizdų bei dailininkių darbų nuotraukų ir t. t. Taipgi tartasi kviesti kuo daugiau bendradarbių ir raginti moteris užsiprenumeruoti moterų žurnalą "Moterį".

★ **Pas Z. Juškevičienę** Ciceroje buvo susirinkę būrelis kultūrininkų ir dalyvavo diskusijose šeimininkės iškeltu klausimu, kaip galima būtų padėti vargstančiai lietuvių tremtinių šeimai. Iškėlus visas gyvenimo aplinkybes bei nenormalias gyvenimo negeroves, prieita išvados, kad reikia tais klausimais rašyti spaudoje ,ruošti diskusinio pobūdžio pasikalbėjimus, paskaitėles ir t. t. Pasikalbėjime dalyvavo kun. V. Bagdanavičius, O. Krikščiūnienė ,rašyt. St. Tamulaitis ir S. Semėnienė.

Mirė virtuozė pianistė labdarė

Theresa Tua, pasaulinio garso Europos koncertų pianistė, mirė Romos vienuolyne, kaip sesuo Marija, 90 metų amžiaus. Būdama savo muzikos karjeros augštybėse, ji buvo kviečiama koncertuoti karališkuose rūmuose Anglijoje, Rusijoje, Austrijoje ir Ispanijoje.

Nuo 1915 metų visi jos koncertai buvo skiriami labdarybės bei šalpos naudai. Ji atidavė savo vilą seserims benediktinėms, o jos brangenybės-papuošalai suteikė daug stipendijų seminaristams. 1940 metais ji išdalino savo turtą ir įstojo į vienuolyną vienuole.

Laimėta pirmą kartą

Pirmą kartą 50-ties metų organizacijos istorijoje, vienuolė buvo išrinkta Kentucky Valstybės Registruotų Gailestingųjų Seserų draugijos prezidente. Sesuo Agnietė Miriam, Nazareto kolegijos slaugymo departamento direktorė Louisville, Ky., buvo išrinkta dvejų metų terminui kasmetinėje konvencijoje Paducah, Ky.